

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 l.

ÁRDETESEK:
4-basasos petit per egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, január 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Egy vád ellen.**
- A képviselőház ülése.**
- Az úrsokujvári mandátum.**
- As acélkirály Budapesten.**
- A nagykatái vőférfi.**
- Ingyen kenyér!**
- Tomka dr. gyémántjait megtalálták.**
- A hangversenyterem pikantériái.**
- Az aradi népkönyvtár megnyitása.**
- Az első párbajhíróság.**
- Alberti Werner hangversenye.**
- Tárcs: Szívek harca.** Irta: Somogyi Béláné.
- Regény-Csarnok: A harmadik.** Irta: Sienkiewicz Henrik. Fordította: Hegedűs Szeráfin.

Egy vád ellen.

(A Polgári Takarékpénztár ügyéhez.)

Arad, január 20.

Egyik helyi lap vasárnapi számában „Epilogus“ cím alatt egy vád jelent meg. A vád azt állítja, hogy annak idején 1898-ban mesterséges hajszja indult meg a Polgári Takarékpénztár ellen. Lelketlen emberek a legkegyetlenebb és legigazságtalanabb módon vállalkoztak egy nagy pénzintézet tönkretételére, vezetőinek meghurcolására sat.

Es miután a cikkíró elmondta a szörnyű mesét, elreferálja a mentés lélekemelő történetét:

„Ilyen válságos körülmények között csakis az igazgatók és a felügyelő-bizottság menthette meg az elkerülhetetlennek látszó csődtől a pénzintézetet. Miután a helybeli

takarékpénztárak vezérigazgatói megvizsgálták és teljesen rendben találták a könyveket és azon felül arról is meggyőződtek, hogy az intézet teljesen aktív, — az igazgatóság és felügyelő bizottság biztosítási alap gyanánt kétszáznegyvenezer koronát rakott össze s ezt a jelentékeny összeget az intézetnek feltétlen rendelkezésére bocsátotta.“

Miután egy kis önámítást látunk a dologban, azon felül egy nagy adag hálátlanságot, s mivel azt vesszük észre, hogy ebben a drámában úgy a személyeket, mint a szerepeket fel akarják cserélni: az izlés szempontjából, de a történeti hűség kedvéért is jónak véljük e dolgot egy kissé helyreigazítani.

Vak ember, ha köveken botlik keresztül, rendszeren a köveket teszi botlásáért felelőssé, holott a vaksága okozta azt.

A Polgári Takarékpénztár igazgatósága is az elébe rakott barrikádokon botlott meg, ami annál tragikusabb, mert a barrikádokhoz szükséges köveket ő maga rakta oda, ő maga hordta össze.

Annak idején a „Polgári Takarékpénztár“-t egy kompromittált ember kedvéért pajtáskodásból kreálták. Szükség egyáltalán nem volt rá. De hát állást kellett szerezni az igazgatónak, ki hasonló állását egy másik pénzintézetnél elvesztette. Ugy-e bár így kezdődött a dolog?

Es most vegyük szemügyre, mint működött ez az intézet.

A hálás vezérigazgató abból a helyes elvből indulván ki, hogy egyik kéz mossa

a másikat, konzorciális nyereségekre invitálta magához nagyérdemű igazgatóságát. Idegen pénz volt az igazgatóságra bízva és azt spekulációkra fordították, holott arra jobban kellett volna vigyázni, mint a magukéra. Hogy a konzorcium nyerhessen, problematikus kölcsönöket kellett engedélyeznie.

Lássuk csak tovább. Helyes elvből indultak-e ki, mikor a Gazdasági-bankot alapították? Nem-e úgy dolgoztak az intézetnél, hogy a „Polgári“ részvényeket ott zálogba tették, míg a Gazdasági bank részvényeit a „Polgári“-nál helyezték el?

Ilyen barrikád volt a többek között a politika is. Közvetve és közvetlenül ez is egy kis apró pénzt, meg sok bizalmat vitt el. Az országgyűlési képviselőjelöltségek, a „Központi szálloda“ nagy márványtáblájával, a vidéki fiókok, a függetlenségi biztosító intézet, mind megannyi állomás volt a nagyzás ösvényén.

Mindezen problematikus dolgok külön-külön és együttvéve élesztették a közönség bizalmatlanságát. Hiába keresnek Paty du Clamokat, ezek úgy sem értek volna célra, ha az igazgatóság maga nem ássa meg a vermét.

Ha rossz hír keringett a „Polgári Takarékpénztár“-ról, az teljesen indokolt volt. Tudják-e a t. igazgató urak, hogy mi által diskreditálták a saját intézetüket? Az által, hogy uton-utfélen hirdették, miként a „Polgári“ a legjobb és legolcsóbb papír, mely nyolc százalékot hoz. Mi ter-

TÁRCA.

Szívek harca.

Irta: Somogyi Béláné.

Az őszi nap lemenő sugarait odavetette a nyárfa aláhulló pirkadó leveleire, melyek estükben vidám bukfencet hánytak, mintha még egy szer meg akarnának fürdőni a kert illatos levegőjében. A virágok érezték az őszi lég fuvalmát, oly nagy illatárt terjesztettek, végső sóhajukat küldve tán, mielőtt megsemmisülnének. Az asszony ott állt a virágok közepett, elmerülve az ősz s emlékezésében, kutatott önkénytelen a hasonlat után, mely az ő élete és az ősz között létezik.

— Ilyenek az én napjaim is, — sóhajtja föl — ilyen kellemes, nyugodt de hűvösek; pedig az én-őszömet is egy forró nyár előzte meg, forró nyár, teli verőfényvel azután zivatarral.

Nem szereti ugyan s ma gondolatai mégis visszakalandoztak a múltba, eszébe jutnak a verőfényes napok, első szerelmének pillanatai; maga előtt látja volt vőlegényét, kit a rajongásig szeretett. Majd a zivatáros napokra gondolt, amidőn szerető szívében a kétely magvát elhintették s féltékeny lett vőlegényére, mivel az jóbarátja volt egy elvált szép asszonynak. Egy alkalommal, midőn a féltékenység ördöge szívét marcangolta, heves, gyermekes temperamentumának engedve, a gyűrűt visszaküldte, a

férfi büszke volt, nem kutatta az okot, csak arról látszott meggyőződve lenni, hogy gyermekes szeszélyre építette boldogságát s így minden magyarázat nélkül szakítottak.

A következő év nem hozott a leány kedélyére változást; olyan volt, mint ki mély, lethargikus álomba merült, azt tette, mit apja akart, nem volt vágya, akarata semmi iránt. Egy napon, midőn derék kéréje akadt, apja beteg ágyában utolsó sóhajként nyilvánítá, hogy szeretné, ha hozzá menne.

— Mert látod, míg én élek, jólét, kényelem környez, de ha most meghalok, mi lesz veletek, teljesen árván, anya nélkül? Ha magadra nem, gondolj nővéredre, mily nyugodtan halok meg, tudva, hogy gondjaidra bízhattam.

Ez hathatós argumentum volt s a leány férfihez ment, hideg szívvel bár, de egyenes becsületes lélekkel. Apja csakugyan meghalt s nővérét ő nevelte fel; az képezte most egyedüli boldogságát, ő nyújtott némi kárpótlást a múltért.

Merengéséből a szobaleány zavarta föl, levelet adva át, mely ép gondolatainak tárgyától, nővérétől jött, ki pár hét óta rokonuknál a fővárosban időzik.

Csak már itthon lenne, — gondolja az asszony, miközben örömmel bontja fel a levelet s abból egy arckép hull az ölébe, minek látása egészen megdöbönti, mert az egykori vőlegénye fényképe.

— Hogy kerül ez nővéremhez? Hisz ő mit sem tud a multról? — s lázas sietséggel ol-

vasni kezdi a sorokat, hogy a magyarázatot mielőbb megtalálja. Nehezére esik végig futni huga levelét, ki abban eleinte a fővárosi zajos kellemességeket ecseteli s utólag említi meg, hogy kéréje akadt, kinek itt küldi a fényképét. Az asszony e nem várt magyarázatra kábult lett, s tehetetlenül nézett maga elé. Majd az a gyöngye vonás, mi ajkán sz erő jeleként mosolygott egyszerre az energia fegyverévé élesedett s oly elszántnak, oly határozottnak látszott, mint aki képes halált adni.

— Rátányi az én sógorom! Óh, mily ironiája lenne a sorsnak! Ne, ez nem fog megtörténni!

Majd fájdalmasan gondolt a lehetőségre, hogy nővére szeretheti. S akkor... Ujra fölvette az összegyűrt, eldobott levelet, elolvasta kétszer, elolvasta háromszor is s megkönnyebbülve tapasztalta, hogy ezt nem egy szerelmes leány írta.

— Érte megyek holnap, nem, nem szabad egy városban lenniök, mert a gyakori együttlét szerelmet szülne. Még egy merész tervet szőtt, minek kivételétől misem riasztotta vissza s mit férje előtt is elhallgatott.

*

Rátányi Géza kényelmes félfekvő helyzetben olvas csinos garcon lakásán, amint halk kopogtatás hallik az ajtón; a „szabad“ még el sem hangzik, midőn a szobában megjelenik egy magas, nyulánk női alak. Az arcot kék grenadin fátlyol borítja, senki, még az ura sem ös-

mészetesebb, minthogy a közönség kutatni kezdte, hogy miért oly olcsó ez a busásan jövedelmező papir, mely mindazáltal nem képezi kereslet tárgyát? Erre a válasz nem lehetett más, mint bizalmatlanság és suttogás. Nem kell ezen megütközni.

Tessék elhinni, nem áll az sem, amit az „Epilogus“ írója mond, hogy „alaptalan és oktalan dolog volt az egész nagy felfordulás, az egész válság és a közönség rémitgetése“. Nem. Ez a rémitgetés nagyon szükséges volt és ennek köszönhető, hogy a felfordulásból nagyobb tragédia, a válságból súlyosabb baj nem lett. A helyzetnek a felismerése mentette meg a vállalatot a csődtől, nem pedig a *nagy-lelkű igazgatóság százhuszezer forintja*. Betegget nem lehet úgy gyógyítani, hogy azt mondják neki, hogy nem beteg.

Azok, kik annak idején megmondták, hogy a „Polgári“ beteg, kötelességet teljesítettek és jót tettek úgy a részvényesekkel és a betevőkkel, mint az igazgatósággal. Csak tessék megszívlelni azt, hogy a ki a rossz utra figyelmeztet, ép oly jó szolgálatot tesz, mint az, ki a jó utat mutatja. De hát rendesen úgy szokott lenni, hogy míg más embereket tetteik és sikereik után ítélünk meg, addig magunkat képzeletünk és vágyaink szerint.

Súlyosabb elbírálás alá esik az, „Epilogus“ írójának az a mondása, hogy az igazgatóság mentette meg az intézetet a csődtől, még pedig az által, hogy kétszáznegyvenezer koronát bocsájtott a takarékpénztárak vezérigazgatói által teljesen aktívnak jelzett intézet rendelkezésére.

A hány állítás, ugyanannyi tévedés.

Először is, a pénzügyintézetek igazgatói nem mondták és nem is mondhatták, hogy a „Polgári“ aktív. A könyvek szerint aktív lehetett, de a valóságban nem volt az. Azok a konzorciális földek bizonyára kevesebbet értek, mint a mennyire értékelve voltak.

Másodszor pedig nem a „Polgári“ igazgatósága mentette meg az intézetet a csődtől, hanem a helyi pénzügyintézetek. Ezek kényszerítették a „Polgári“ igazgatóságot, hogy bocsássa rendelkezésre a *konzorciális üzleten nyert összegek egy részét*, különben nem nyul hozzá a lezároláshoz, a mi azonos lett volna a csőddel. Ha így érti a cikkíró a csődtől való megmentést, úgy teljesen igaza van. De talán az aradi és budapesti pénzügyintézetek is megérdemelték volna egy jó szót azért a százhatvan ezer korona jótállásért, mit a konkurrens vállalat érdekében vállaltak, arról a lelkiismeretes, szakszerű és fáradságos munkáról nem is szólva, amivel a felszámolás jár. De, aki hálára számít, az nem számol az emberi természettel.

Ha az „Epilogus“ cikkírója így halad az okoskodásában, úgy még megérhetjük, hogy az aradi pénzügyintézeteket, kik a Polgárit a bukástól, annak igazgatóságát pedig egyéb kellemetlenségektől mentették meg, azzal fogják vádolni, hogy ők okozták az egész bajt. Ezt is természetesnek fogjuk találni azon axioma szellemében, hogy senkit sem szabad annyira lekötölni és senkivel sem szabad annyi jót tenni, hogy azt viszonzni ne tudja, különben fizetéseképtelenné válik és hálátlansággal fizet.

Őszintén kívánjuk, hogy a „Polgári Takarékpénztár“ újból reaktiváltassék, a baj által okozott harag elmuljék és a bukott intézet igazgatóinak bona fideise általánosan elismertessék. *De ne úgy, hogy mások akár névszerint, akár a sorok között meggyanusittassanak*. Minden védelem között a legutolsó az, mely másokban keresi a maga hibáját. Ezt jó lesz tudomásul venni és jegyzékbe írni. Különben legyen megbocsátva minden.

De *elfeledve* ne legyen. Mert felejteni annyit tesz, mint a keservesen szerzett tapasztalatokat ignorálni, ezeket a közvetlenül szerzett drága és becses igazságokat kidobni az ablakon.

Tegyük letétbe a Polgári takarékpénztár romlása révén szerzett tapasztalatokat, hogy intő példa gyanánt szolgáljanak a jövőben és emlékeztessenek bennünket rá, hogy hová jutunk, ha politikát, nagyzást és spekulációt viszünk oda, ahol csak munkának, szorgalomnak és takarékoságnak van helye. (=)

Magyar miniszterek Bécsben. Bécsi tudósítónk sürgönyzi: *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter tegnap délben Budapestről ideérkezett és délután 5 órakor hazautazott. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter tegnap este Budapestről ideérkezett.

Titkos-tanácsosi eskü. Bécsből táviratozzák, hogy *Thun* Ferenc gróf ma délelőtt tette le a titkos tanácsosi esküt a Felsőke kezébe. Az eskütételnél *Goluchowski* külügyminiszter és *Abensperg-Traun* főkamarásmeister interveniált.

Képviselőválasztások. A *deési* kerület követküldési jogának sorsa még nincs elintézve és máris nem kevesebb, mint *nyolc jelöltet* emlegetnek, kik állítólag mindannyian a mandátumra pályáznak. A szabadelvű párt egy része *Emmer* Kornélt óhajtaná, mások dr. *Csizér* Akos megyei főügyészt emlegetik; beszélnek *Dániel* Tibor báróról is, ki a választásnál kisebbségben maradt, jelöltsége azonban csak akkor jöhetne szóba, ha a kerületől egy időre tényleg megvonnák a képviselőküldési jogot, hogy időközben elérje nagykorúságát; emlegetik *Inczédy* Adám báró nagybirtokost is. A függetlenségi párt *Hentaller* Lajost jelöli, ki azonban csak akkor megy le a kerületbe, ha a mandátum sorsa a képviselőházban végleges elintézést nyert. — A *nyitra-zsambokrési* kerületben ismét a szabadelvű és a néppárt fognak egymás ellen küzdeni. A szabadelvű párt *Rudnay* nyitrai polgármestert, a néppárt *Major* Ferencet fogja jelölni. — A *szamosújvári* kerületben február 4-én lesz az új választás. *Gajzágó* táblabíró hír szerint a jelöltségre nem reflektál és így valószínű, hogy *Gopcsa* László dr. miniszteri titkár egyhangulag fogják megválasztani.

merhetne reá s a férfi mégis megösméri. Pedig a szobában felhomályos szürkeség dereng, az ablakon be igyekezett az erejét vesztett délutáni napsugár, de aztán abba hagyta a meddő munkát, s odébb vonult szebb, vigabb helyet keresni. Az asszony ott állott aszürkeség közepett, a férfi pedig eldobta a könyvét, melyből eddig szórakozottan olvasott, s oda állott az asszony mellé, ki még mindig lefátyolozott arccal, ökölbé szorított keztyűs kézzel, egyenesen mozdulatlanul állott. Végre az asszony törte meg a csendet.

— Eljöttem, mert el kellett jönnöm, nővérem érdeke megkivánta ezt az áldozatot, hogy figyelmeztessen magát arra, miszerint e házasságból soha sem lehet semmi. Míg magamról volt szó, mikor az én boldogságom volt kockán, türtem s hallgattam, de most arról van szó, hogy a gondjaimra bizott testvér boldogsága fölött örököljem, már pedig azt magára nem bízhatom.

Hevesen beszélt, csak úgy áradt a szó ajkáról, mi a férfi összefont karokkal némán, gyönyörködve szemlélte.

— Mi közöttünk ama titokzatos, elvált asszony állott, de maük között ő és én vagyunk.

Végre Rátonyi érces hangja megcsendesült. — Azaz, a mi boldogságunk között akkor senki sem állott, maga akart tőlem szabadulni, bizonyítja gyanuja alaptalanságát az is, hogy az az elvált asszony ma a fivérem felesége s azért volt közöttünk annak idején olyan intim a viszony. De maga erről akkor nem akart tudni,

csak azt láttam, hogy üres okokat keres a szabadulásra.

Az asszony ajkán fájdalmas mosoly vonult el, eszébe jutottak a kinteljes napok, de hallgatott.

— Ne én rólam beszéljünk, e darabban nekem nincs szerepem, itt csak a nővéremről lehet szó.

A garçon szobán erre éles, gunyos kacaj harsant végig.

— Tenát úgy hiszi, magának itt nincs szerepe? Hát tudja meg, nem azért láncolom magamhoz nővéret, mert szeretem, hanem hogy a maga közelében éljek s mint sógorát bizalmas rokoni szeretetében részesítem, hogy szemmel kísérhessem egész életét, hogy tanuja legyenek boldog vagy boldogtalanságának.

Mikor ezt mondta, oly közel állott az asszonyhoz, hogy érezhette forró leheletét, hallhatta nyugtalan, hangos szivverést. Mi okozta a nagy szívdobogást? Az öröm, a boldogság kellemes csalódása fölött, hogy ime Rátonyi őt mindig szerette e hosszú — kinteljes évek óta.

Az asszony remegve pillantott reá, szeme beléolvadt az övébe, tekintete a könyvtől fátyolos lett, meg volt bűvölve. Majd mélyen elpirult, arckifejezése hidegre változott, midőn eszébe jutott az áthidalhatatlan korlát, mely kettőjük közé emelkedett.

— Akar e innét messze velem jönni? — suttogta hévvel Rátonyi.

— Nem, nem — szól az asszony s hangja mély sajnálkozást fejez ki.

— Miért nem? — kérdé a férfi türelmetlenül. — Azért adta az Isten az életet, hogy a sors játékszerüvé tegyük. Ugyan milyen élet vár magára, végy mi lesz az én életem maga nélkül? Örökre elválnak egymástól? Ugy-e határozni fog s elválnak a férjétől?

— Nem, ne kívánja tőlem, hogy elmenjek, vagy elváljak. O, a férjem, bizik bennem, sokkal jobb volna meghalni, mint megcsalni a bizalmát.

Midőn ezt mondta, bensőleg valami démoni hang az ellenkezőjét sugalmazta neki. Válgel, vetközz ki e hitvány, nyomorult szerepből, ne légy más, mint szerető asszony. S a férfiú észrevette a benső küzdelmet, mert újra megkezdte a rábeszélést. Az asszony határozatlanul, kétségbeesve nézett maga elé, végre könyörgő, bizonytalan hangon megszólalt:

— Látja, én őszinte leszek. Sokkal várattalabbul ért szerelme s váratlanabbul tört elő a hamvadó parázs közül az enyém is, mintsem védekezni tudnak; nem előre megfontolt tervvel jöttem ide: én azt hittem, csak nővéremről lehet szó. Most látom, hogy sokkal jobban szeretem magát, mint hogy e kecséget kilátás rózsás képei el ne vonulnának szemeim előtt. Magától szeretve — a feleségének lenni, hisz ez földöntúli öröm lenne. Érzem, oly varázst gyakorol reám ma ez a szerelem, ha maga azt mondja: el kell jönnöm velem messze messze, megteszem. De mégis — éi bennem a

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 20.

A vitát ma Pichler Győző kezdte meg. Beszélte a részleteknél általánosságban s az általános vitánál különböző részletekről. Mondott okosakat is, és furcsákat is, már ahogy ő szokott.

Fejérváry pedig, a szeretetreméltó gavallér miniszter, vidám tónusban cáfolgatta állításait nagy tetszés mellett.

A Pichler második felszólalása után tudta csak meg a Ház, hogy a vitát ma sem fejezik be. Nassy Pál, egy rokonszenves fiatal kuruc tartotta meg ezután szűzbeszédét pártja figyelmé mellett.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Fejérváry Géza báró, Darányi Ignác és Cseh Ervin miniszterek.

A jegyzőkönyv hitelesítése után

Neményi előadó beterjeszti az 1902. évi költségvetésről szóló bizottsági jelentést

Az *ujoncprovizorium* részletes tárgyalása következett ezután.

Pichler Győző mindenekelőtt az ellen tiltakozik, hogy Ausztria alkotmányával nekünk törődni nem kell. Igenis közünk van ahhoz, a míg a kiegyezés érvényben van, hogy Ausztriában van-e alkotmányosság, vagy nincs. De meddő és céltalan minden vita, mert a miniszterelnök ur (Derülség) pardon, a miniszter a legkomolyabb közjogi érveléseket is viccekkel fújja le. A hiba az, hogy a miniszter tudja, hogy olyan szervilis többség áll a háta megett, amely mindenre bólint, és mindent megszavaz, ami katonai ügy. Ezután Fejérvárynak a sajtóról, illetve a VII. honvédkerületi viszonyokról tett megjegyzéséről szól. Helyteleníti a miniszternek azt a kijelentését, hogy a sajtó firkálhat, amit akar, mert a miniszternek bizonyítékokkal kell cáfolni. Rámutat egy lapra, amely azt írta, hogy a honvédelmi miniszteriumban visszaélések fordultak elő a zab- és szénaszállításnál. A szülő ezt nem hiszi, de a miniszternek azért erre határozott cáfolattal kell felelnie. A javaslatot általánosságban sem fogadja el. (Derülség.)

Elnök csenget, itt már a részletes tárgyalásról van szó.

Pichler: Bocsnátot kér, de a zajban nem hallotta, hogy hol hívták fel szólásra. Az első §-t nem fogadja el. (Helyeslés a szélbalon.)

vágy tisztességes, hü feleségnek maradni. Ugy érzem, sokat, nagyon sokat tudok szenvedni, de csak úgy, ha maga segítségemre jön. Beleenyugszom az ádáz sorba s vigaszt nyújt majd az a tudat, hogy nem bitorolom hiába az uram becsületes nevét. Ha maga másként ohajtja ezek után is, megteszek mindent. De ne feledje, hogy vágyam volt megmaradni jónak, hogy nyíltan, becsületesen nézhessek az emberek szemébe. Válasszon s döntsön a sorsom fölött.

A szép asszony, amint oly könyörgően s mégis szerelmesen nézett reá, a férfi azt hitte meg kell örülnie.

Hosszu, néma csönd hol két szivben a szerelem s becsületérzés vívott harcot egymással. Végre a férfi határozott.

Lehuzta a kék grenadin fátyolt a bájos arcra, — még egy forró kézszerítés s határozott, nyugodt léptekkel az ajtóhoz vezette s rekedtes sürgető hangon szólt:

— Isten veled! most menj és siess hogy utól ne érjenek, mert másodszer nem lennék oly örült, hogy megváljak tőled.

Amint az asszony kiért, alig látott a sűrű fátyol alatt előtörő könyektől, bensőleg a fájdalomtól egészen megroskadt s mégis emelt fővel haladt a járókelők között. Rátányi pedig kétségbeesésében azon tündődött, hogy helyesen cselekedett-e, midőn a boldogságát mások nyugalmáért fölálodta.

Münnich Aurél előadó Pichlernek válaszólag kijelenti, hogy ha az ellenzék az ujonczást törvénytelennek tartotta, az ellen teljes erővel tiltakoznia kellett volna.

Tóth János kijelenti, hogy a függetlenségi párt nevében igenis 4 év óta mindig tiltakozott a törvénytelen állapot ellen. (Helyeslés a szélbalon.)

Madarász József kijelenti, hogy nem irtózik a forradalmi szellemtől, (Élénk derülség) és hogy ő is mindig tiltakozott a törvényteleniség ellen.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Kijelenti, hogy sohasem volt agresszív és mindig csak a védelemre szorítkozott. Hogy a jelen javaslatra szükség van, arról a szélbal is meg van győződve. (Éllenmondások a szélbalon.) Nem azért küldték őt ide, hogy közjogi prelekiókat tartson, hanem, hogy katonai dolgokat előterjessen és megvédjen. (Élénk derülség, tetszés és helyeslés.) A sajtót tiszteli, ha komoly dolgokat állít, de a melyik sajtó, illetve a melyik része csak arra törekszik, hogy a szenvedélyeket felkorbácsolja, azzal nem törődik. (Tetszés jobbról) Általános váddal nem törődik, de mit is cáfoljon ezzel szemben?

Rákossi Viktor: Indítson sajtópórt!

Fejérváry: Azt nem teszem, semmiesetre sem, bármit csinálnak is ez a sajtó!

Rakovszky István (tapsol): Nagyon helyes! Jól teszi! Ebben igaza van!

Fejérváry: Konkkrét vádakra igenis válaszol s így a Pichler által jelzett dologra nézve előadhatja, hogy egy állítólagos zsurnaliszta egy szállítóhoz ment, egy cikket mutatott fel neki és kijelentette, hogy ha 100 forintot nem fizet neki, akkor az a cikk megjelenik. A szállító kidobta az illető urat. (Élénk helyeslés.)

Tallian Béla: Nagyon helyes!

Felkiáltások: Ki volt az?! Ki az?!

Fejérváry: Semmi közöm hozzá.

Zboray: De igazat mondott-e az a csirkefogó!

Fejérváry: Majd kiderül, mert a szállító megtette a feljelentést. Előre csak nem mondhatom el az eredményt? (Általános tetszés és helyeslés.)

Az 1. szakaszt, valamint a 2. és 3. §-okat is ezután elfogadták.

Az ujonczok megajánlása.

Münnich Aurél előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Pichler Győző: A 48-as párt nevében is kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadják el. Csak egy generális mondhatja azt, hogy nem törődik közjogi dolgokkal, egy alkotmányos miniszternek igenis törődnie kell azokkal. Csak az a hadsereg felel meg hivatásának, melyben nemzeti érzés van. 48 ban ezért győzte le a gyakorlatlan nemzeti hadsereg a fegyelmezett osztrák katonaságot és nem is bírták volna velünk, ha a nemzetiségeket és a muszkákat ránk nem uszítják.

Meg is volt a hatása Königgrätznél. (Élénk tetszés a szélbalon.)

Ezután a katonai szállításról szól. A haditengerészet páncélhajókat rendelt és minden hozzávalót bécsi iparosoknál és gyárosoknál rendeltek meg a magyar ipar teljes kizárásával. Fejérváry mint egyén bátor ember, derék katona...

Nassy: Nono!

Pichler: A tényeket nem lehet letagadni! Elég baj, hogy ilyen miniszterünk is van. (Zajos derülség) de azért Fejérváry is katonai fegyelem alatt áll.

Fejérváry tagadólag int.

Pichler: Nem?! Hát a kollegáját, aki már nyugdíjban volt, nem fosztották meg a rangjától, a miért Krieghammer ellen nyilatkozott? (Tetszés.)

Sürgető a katonai büntetőtörvénykönyv revízióját. Felhossa a Mattasich-Keglevich dologát és elítéltetését igazságtalanságnak tartja. Az önálló magyar hadsereg felállítását követeli és a javaslatot nem fogadja el. (Taps, éljenzés a szélbalon.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Nassy Pál a katonaság germanizációja ellen

foglal állást. A magyar ifjút a hadseregben kivétezzetik nemzeti érzéseiből. A katonai büntető törvény reformját sürgeti. Határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy a miniszter az öngyilkosságokról szóló jelentésében jelen se be azt is, hogy melyik szolgálati évben és milyen okból történt az öngyilkosság? (Helyeslés a szélbalon.)

Rátkay László kérde, fennáll-e még az 1867. XII. t.-cikk? Mert Fejérváry nyilatkozata után ezt kétségbe vonja, mert az tagadása a törvényeknek. A mi a Budapesti Hirlap cikkét illeti, ajánlja, hogy Fejérváry menjen le Zágrábra s akkor meggyőződik arról, hogy ott a honvédségben milyen magyarellenes a szellem. Kérdi: nem az-e a hazaárulás, hogy a hadseregben megtagadják a magyar nyelvet? Itt az a kötelesség, hogy a miniszter nyújtson be törvényjavaslatot a magyar hadsereg felállítására iránt. (Tetszés a szélbalon.)

Madarász József sajnálja, hogy a 48 as párt rossz néven vette tegnapi megjegyzését. Ő nem tett szemrehányást az ellenzéknek, csak sajnálta, hogy többen fel nem szólaltak.

Rátkay rövid válasza után

Elnök a vitát bezárta.

Fejérváry kijelenti, hogy a közjogot tiszteli, s hogy a hadsereg nem a dynasztia fönntartására van szervezve, mert a dynastiát annyira szeretik mindenütt, hogy katonai hatalomra szüksége nincs. A katonai büntetőtörvény tervezete már márciusban a két igazságügyi miniszterhez kerül. A buzaárulás módjára kijelenti, hogy kívánja, hogy az országnak minden minisztere olyan hazaáruló legyen, mint ő. (Zajos éljenzés és taps.)

A javaslatot a többség elfogadta.

A vicinálisok törvényjavaslatát holnap tárgyalják.

Az érsekújvári mandátum.

(Az elrendelt vizsgálat.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 20.

Az érsekújvári kerületben 1901. október hó 2-án lefolyt választás alkalmával 419 szavazattöbbséggel Kovács Pál dr. néppárti jelöltet választották meg Timon Ákos dr.-ral, a szabad-elpárt jelöltjével szemben.

Felix János és társai a választást kérvénnyel támadták meg, melyet ma tárgyalt a kir. kuria I. választási tanácsa Paiss Andor elnöke alatt. A kérvényezők meghatalmazottjaként Ragályi Lajos dr. szerepel, a választást Platthy György dr. védi, a választásvédő választók képviselője: Waigand József ügyvéd.

A védő a tárgyalás elején két alaki kifogást emelt a kérvény ellen. Az egyik az, hogy a kérvény Kovács Pál, és nem Kovács Pál dr. ellen irányul. A másik pedig az, hogy a kérvényben foglalt megfélemlítés vádja nem a kuria, hanem a képviselőház elé tartozik.

A kuria az első kifogást elvetette, a másodikra nézve úgy határozott, hogy a petíciónak a megfélemlítésre vonatkozó részét a tárgyalás keretéből kiküszöböli.

Ezután Ragályi Lajos dr., a kérvényezők meghatalmazottja, ismertette a kérvény tartalmát. Előadja, hogy a képviselő ígéretekkkel és pénzzel vesztegetett, a választókat etette és itatta. Így Jaksich Mihálynak, a Timon-párt végrehajtó bizottsága egyik tagjának megígérte, hogy sógorának házmesteri állást szerez. Karsai Jánosnak nagyobb összeget adott azért, hogy pártjára álljon. A plébánián pénzt osztatott ki a banderistáknak, akik részben maguk is szavazók. Kortesei az ő megbízásából a fuvardijon kívül egy-egy koronát adtak, hogy reá szavazzanak. Az etetés-itatás a legszélesebb mederben folyt. Kovács Pál egyik kortese a — saját vallomása szerint — a szentmihályi plébánostól 80 frtot kapott áldomásra. Bánkesz

A Nemzetközi baleset elleni biztosító társaság balesetből eredő halál és teljes rokkantság esetére 3000 koronát, illetőleg a rokkantság mértékének megfelelő összeget biztosít az Aradi Közlöny előfizetőinek.

és Kis-Keszi községekben a fogyasztási szövetkezet boltjában folyt az itatás. Tardos kedden állandóan mindennap folyt a választók etetése. Kis-Váradon Navratil István gazdánál két ízben volt a választás előtt itatás. Egyszer félakó, másodszer egy akó bort ittak meg. Így történt a többi községekben is. És mindezen ténykedésekben Kovács Pál képviselő részes, a vesztegetésre, etetés itatásra szükséges pénz Kovács Páltól származik. Mindezek alapján kéri a választás érvénytelenítését, s a választásvédőknek a költségekben való marasztalását.

Platthy György választásvédő, mesének mondja a petícióban felhozott összes adatokat. Bemutatja Jaksich Mihálynak egy nyilatkozatát, melyben rágalomnak van minősítve a Kovács Pál részéről tett ígéret. Hasonló nyilatkozatot állított ki Karsai János is. Tagadja a védő, hogy a képviselő a banderistáknak pénzt adott volna, s tagadja azt is, hogy a fuvardijon felül a választók csak egy fillért is kaptak volna. Egyébként sincs megjelölve a petícióban, hogy kik azok, akik egy-egy koronát kaptak volna. Tagadja végül az etetés-itatásra vonatkozó összes állításokat. Ellenzi a bizonyítást, amely ury sem vezetne eredményre, s kéri a petíció elutasítását.

A bíróság ezután tanácskozára vonult vissza, melynek befejeztével Paiss elnök kihirdette az ítéletet, amely szerint a választás ügyében a vizsgálatot elrendelték s annak fogatosításával a pozsonyi ítélőbírált bizták meg.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 25. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.
 Február 1. Tiszti kaszinó táncmulatsága (Fehér Kereszt). — Az aradi tanítók és tanítónők bálja. — Az aradi m. kir. posta- és távirada altisztek és szolgák táncvigalma (Kass-vendéglő). — Táncestély Lippán (József főherceg szálloda.)
 Február 2. Az aradi szabómunkások szakszerveletének táncvigalma (Kass vendéglő). — Hangversenyyel egybekötött táncestély Battonyán (Korona-vendéglő.)
 Február 9. Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület tombolával egybekötött táncestélye (Fehér Kereszt.)
 Február 11. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.
 Február 15. Buday Ida táncitanítónő növendékeinek próbabálja (Fehér Kereszt.)
 Február 19. Az aradi kőművesegedek táncvigalma (Központi szálló.)
 Február 25. Tüzoltóball Pakerten.
 Május 15. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.

(=) Az aradi mérnökestélyen jelenvolt hölgyek névsorából nyomdahiába következtében kimaradtak lapunk vasárnapi számából a következő jelenvolt nők: Haberer Györgyné, Hegedüs Lászlóné, Heinrich Sándorné, ifj. Kristóry Jánosné, Laczay Endréné, Marossy Miklósné, Nesnera Aladárné, dr. Ottvös Dánielné, Reppmann Gyuláné, Reiner Jánosné, Sariot Domokosné, Simonffy Aladárné, Schor Lajosné, Szathmáry Gézané, Vajda Istvánné.

= Kerékpárosok mulatsága. Az Aradi Kerékpárklub vasárnap este kedélyes háziestét rendezett a Millenium vendéglő külén termében. A táncmulatságot kedélyes társasvacsora előzte meg, amely alatt mu'attató előadás volt. Ezután asztalt bontottak s kezdetét vette a tánc, amelynek a késő reggeli órákban volt csak vége. A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: ids. Feszler Károlyné, ifj. Feszler Károlyné, Dáime! Lajosné, Cziráky Alajosné, Krausz Samuné, Guld Emilné, Ruzsonyi Endréné, Faix Jaquesné, Schannen Béláné, Nagy Sándorné, özv. Jenny Jozsefné, Kálmán Péterné, Kresz Istvánné, Krebsz Gyuláné stb.

Leányok: Basch Istványa, Cziráky Rózsika, Nagy Mari ka, Nagy Irénke, Tóth Bella, Borledár Annus, Krebsz Margit, Kiss Hajnalka stb.

(=) Az aradi kőművesek táncmulatsága. Látogatott táncmulatsága volt vasárnap este az aradi kőműves-munkásoknak. Báljukon a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Stefan Jánosné, Özv. Verébelyi Ferenoné, Aizenbal Antalné, özv. Luffer Jozsefné, Stein Jánosné, Rokai Ignácne, Sipriko Jánosné, Jasek Mátyásné, Csernyei Mártonné, Schöha Károlyné, Szabó

Gernáné, Özv. Majerné urnó, Kosztán Lajosné, Szidor Jánosné, Tribi Mihályné, Stein Ferenoné, Merfur Rudolné, Fehman Györgyné, Felföldi Mártonné, Slapak Károlyné, Misera Jozsefné, Berec Károlyné, K. Szinkat Róbertné, Özv. Szerinde Jánosné, Popoli Viktorné, Andrási Gáborné, Zetvik Istvánná, Domán Jozsefné, Heim Jánosné, özv. Argyelán Jánosné, Jovánov Demeterné, Stefan Jánosné, Simon Jánosné, Ritók Imréné, Bálmer Miklósné, Fábian Jozsefné, Veszely Jozsefné, Rigler Imréné, Schmidt Regina, Obletán Istvánné, Beier Györgyné, Lammert Janosné, K. Kluk Péterné, Sz. Rónai Anna, Szuperics Antalné, Till Jozsefné, Vágner Jozsefné.

Leányok: Szerinde Erzsike, Andrási nővérek, Ketyik Rózsika, Kolman Katica, Szigeti Mariska, Fejér Etelka, Heim Gizella, Argyelán Juliska, Jovánov Ilonka, Stefan nővérek, Simon Eva, Rigler Vilma, Schmidt Annuska, Szányi Annuska, Gudbin Mariska, Lammert Juliska, Burger Gertrud, Tamáska Katica, Prohászka Mariska, Till Mariska, Vágner Vetuska, Szuperics Gizella, Molnár Rozika, Kempf Mariska, Stein Erzsike, Luffer Katalin, Gyogyovics O'ga, Liprika Irén, Jasek nővérek, Szik Ilona, Csernyei Mariska, Török nővérek, Papp Sarolta, Csipai Viktória, Felföldi Mariska, Sipka Rozika, Jordan Mariska, Gek Teréz, Ilizem Etel.

(=) Hangverseny Battonyán. A battonyai zsidó iskola felszerelése javára a február hó 2 án hangversenyyel egybekötött táncmulatság lesz Battonyán, a Korona-vendéglő nagytermében. A táncrendezés élén Hervay Kálmán főszolgabíró áll.

(=) Bál lippán. Február hó 1-én szombaton a „József főherceg” szálloda nagytermében a lippai közökház javára zártkörű táncestély lesz.

(=) Tiszti estély a várbán. Baur Alajos kapitány halálesete miatt, az e hó 18 áról elhalasztott tiszti estélyt 25 én, szombaton fogják megtartani.

Tomka dr. gyémántjait megtalálták.

(Marót Sándor vallomása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20

Most már kétségtelen, hogy a Tomka-féle betörés, az öngyilkossá lett fülorvos inscenirozása volt. Maga az öngyilkos fülorvos családja is képtelenségnek tartotta a védekezést, a fölhozott és szinte teljesen beigazolt vádakkal szemben. Érdekes tehát, hogy most, mikor az ügy a teljes, természetes kibonyolódás felé közelgett, az öngyilkos Tomka özvegye egyszerre tagadásba veszi a bűn elkövetésének lehetőségét és nemcsak, hogy vissza nem vonja a biztosító társaságnál bejelentett kárigényét, sőt ügyvédje, dr. Pollák Illés útján minden lehető elkövet, hogy igényei kielégítést is nyerjenek. S ezzel nem is annyira a kielégítési célokat akarja elérni, mint inkább elhunyt férje emlékét a felmerült vádak alól tisztázni. Igen érdekesek azok az érvek, amelyek alapján Tomkáné férje büntelenségét bizonyítani kívánja. Mielőtt azonban ezeket elmondanók, felsorolunk egyet-mást az ügy előzményiről, hogy az eseményeket csoportosítva, az ügyet az olvasó könnyebben áttekinthesse s ezzel Tomkáné védekezését érthetőbbé tegyük.

A bécsi rendőrség nyomozása megállapította, hogy azt az embert, aki az Union bank váltó üzletében a 180.000 forintot kitevő magyar korona-járadék-papiroost eladta és aki már az I. H. Singer-féle banküzletben ugyanilyen értékpapirokat kínált eladásra, Marót Sándornak hívják, s előbb Klein volt a neve. Stuckart bécsi rendőrtanácsos, aki a Tomka-ügyet annyira rendőri zseniáltsággal vezette, annak idején elrendelte, hogy Malkis biztos Marótól XVIII. Riegler gasse 13. szám alatt lévő lakásán fölkeresse. A biztos Marótól a fürdő szobában találta és minden előzetes bevezetés nélkül egyenesen a dologra térve, hirtelen megszólította: „Maga dr. Tomka budapesti fülorvos értékpapirjait az itteni piacon eladta.” Marót erre a megszólításra ijedten válaszolt: „Mit! Hiszen

az én testvérem!” Ebből a meglepetéskitáltásból aztán a legnagyobb meglepetésre megtudta a biztos azt, amit addig a rendőri nyomozás még ki nem derített, azt ugyanis, hogy Marót alias Klein, dr. Tomkának édes testvére. Az egyik testvér Tomkára, a másik Marótra magyarisította a nevét. Marótól ezután az önkéntelenül tett vallomás után, azonnal a kerületi rendőrkapitányságra vitték, ahol Stuckart rendőrtanácsos azon melegeben ki is hallgatta. A kihallgatás folyamán Marót egy nagy raffineriával, zseniálisan kieszelt mesével akarta traktálni a bécsi rendőrséget, azt mondta ugyanis, hogy a kérdéses papirokat egy üzletbarátjától kapta eladás végett, akivel már korábban is üzleti összeköttetésben állott, de miután megbízásai mindig futólagos természetűek voltak, az illető nevét nem tudja. A vallató rendőrtanácsos kereszt-kérdései azonban Marótól csakhamar zavarba hozták, mikor pedig Stuckart tanácsos komolyan figyelmeztette őt arra, hogy hamis vallomásai, amelyeknek hitelt úgy sem adhat, milyen kellemetlen, súlyos következményű helyzetbe sodorhatják, a szorongatott ember egészen megöröült és arra kérte a rendőrtanácsost, hogy adjon neki időt a gondolkodásra.

Erre a rendőrtanácsos egyedül hagyta Marót, aki körülbelül egy teljes óráig feküdt a diványon töprengve, végre meglörten kijelentette, hogy vallomást akar tenni. Aztán a következőket beszélte el vallomásában: Testvére, dr. Tomka Samu 65.000 koronájával volt adósa. Mikor Tomka, közvetlenül a budapesti események előtt, ideg baja miatt Bécsben időzött, a következőket mondta neki: „A 65.000 koronára itt van ez a levél biztosítékul; de e hónap 6-ika előtt nem szabad kinyitnod.” Ugyanakkor egy másik gondosan elzárt levelet is átadott neki, azzal a kéréssel, hogy postán adja fel. A levél Xavér Róbertnek volt címezve St-Pöltenbe posta-restante. Marót a levelet föl is adta, és megjegyezte, hogy akkor azt a benyomást tettem rá a bezárt boríték, hogy papirszeletek vannak benne. Január 6 án Marót felnyitotta a neki szóló levelet, amelyben bátyja megírta neki, hogy a fingált betörés tervét meg fogja valósítani. Ezt a levelet azonban nem tudja Marót felmutatni. A másik levelet, Marót vallomásával megegyezően, a st-pölteni postahivatal kézbesítellen darabjai között tényleg meg is találták és konstatálták, hogy 40 darab foglalat nélküli briliánst tartalmaz, amelyeket a Tomkákékszeréből tördeltek ki.

Dr. Rosenfeld, Tomka budapesti ügyvédje, ezekkel a tényekkel szemben azt tanácsolta, védencének — az öngyilkos fülorvos özvegyének — hogy vonja vissza az Assicurazioni-Generali ellen emelt, kártérítési keresetét. Tomkáné azonban ezt a tanácsot a leghatározottabban visszautasította. Érdekes, — amint azt már annak idején megírtuk — hogy a biztosító társaság a betörés esetére biztosított összegén kívül még azt a 200.000 koronát is liquidálni tartozik, amelyre dr. Tomka élete, halálesetre biztosítva volt. Ez az összeg még öngyilkosság esetén is megilleti az örökösöket, mert a biztosítás ezzel a klauzulával, három évi érvényességi terminussal volt megkötve; miután ez a három év a biztosítás megkötése óta már eltelt, a biztosítás törvényszerűleg érvénybe lépett.

Tomkáné és ügyvédje dr. Pollák Illés, azt állítják, hogy a betörés nem volt inscenálva és azt nem dr. Tomka követte el. Állításukat a következő, nem is egészen alaptalan érvekkel akarják bizonyítani: Mult évi december 21-én dr. Tomka, déli 12 óráig rendelt és délutáni 1 órakor már családjával Badenba utazott. A nagy

a mi mai korunk képét megalkotni fogja. Neve azzal az epithetonnal került forgalomba, hogy ő az ipar Napoleonja; olyan ur, akinek *öt millió korona az évi fizetése*, tehát nyolcszor annyi, mint az Egyesült-Államok vagy Franciország elnökének a honoráriuma.

A *self made man* tipikusabb példája még Amerikában sincs, mint ebben az urban. Minden tudását önmagából merítette; mestere pedig az életküzdelem volt. Iskolai képzettséget alig szerzett, tíz éves korában már dolgozott. Mint suhanc, *Loretto* és *Crescon* között, *Pensilvániában* postakocsit hajtott és 1 dollárt keresett napjában. Husz éves korában *Andrew Carnegie* acélgárába került egyszerű munkásnak és három évvel később már gépeket konstruált. Huszonöt éves korában ő szerelte föl a home-steadi óriási acélgárat s nyolc évvel később jobb keze lett *Andrew Carnegienek*, az acélkirálynak. Ma pedig *Mr. Charles M. Schwab* az acélkirály maga.

— Es mi az igaz ebből a félelmetes hiből? — kérdeztem a tröszt elnökét. Önök valóban háborút üzentek az ó-világnak? — csakugyan tönkre készülnek bennünket tenni? . . .

— Ellenkezőleg! — kiállt föl *Mr Schwab* mosolyogva. A trust jöltevéje az emberiségnek s ha minden kereskedelmi cikk gyártásában trösztök működnek, akkor a vásárló közönség volna a nyertes; az emberek megtakarítanák pénzüket. A trust csak a kis pénzü iparosokra nézve félelmetes, mert azokat — semmi kétség, — tönkre teszi, kizárja a versenyből. „Ami pedig Európát illeti, nos — őszintén kijelen'hetem — mi nem is törődünk Európával. Új üzleti piacul mi a távol keletet: Hínát, Japánt, Indiát fogjuk megszállani, ahova önök bennünket nem követhetnek. Nem tiltjuk ezt, hanem a lehetetlenség. Mi oly olcsó áron vetjük piacra termékeinket, aminő árban önök elő sem állíthatják. Hogy miért? annak egyszerű a magyarázata. A sok apró részvénytársaság (ez az európai rendszer) megöli az ipart, mert a sok nagy fizetésű direktor fölemészti a hasznot. Az az acélkerék, amelyet Európában gyártanak, annival drágább a mienknél, amennyivel több hivatalnok vezet a gyár könyveit. A bürokratizmus az üzletben lehetetlenség. S ez a főhiba itt, önköknél. Minek a gyárban annyi hivatalnok? Kohó kell oda és munkás kezek; minden egyéb elegendő egyetlen fej! . . . Én nem hiszem, hogy volna olyan igazgató önköknél, aki lemondana a direktori jövedelemtől, csak azért, hogy több legyen a haszon az acélkereken . . .”

„Még egy oka van annak, hogy miért lehetetlen önköknél a mai árainkkal versenyre kelni? Nálunk, az amerikai bányák gazdagsága mellett, a nyerstermék rendkívülien olcsó. A szén alig kerül valamibe, a vas mennyisége szinte kiaknázhatatlan. De nemcsak ebben, minden másban is szinte tulságos a bőség. Ez épen ellentétje az önkök állapotának.

„Az egyedüli drága nálunk a munkaerő. De mi meg is fizetjük a dolgos kezét! Igaz, hogy az a kéz nem is dolgozik oly kényelmesen nálunk, mint az európai kezek, de a haszna is abban az arányban nő. Aki Amerikában tud, az már vagyonnal bír . . .”

Ezeket mondta az acélkirály. És amint kitűnő szabású frakkjában, elegáns egyszerűségében előttem állott a hotel-szoba banális keretében: szinte elfogott az aggodalmas sejtelen, az amerikanizmus hatalmának szuggesztíója, amelybe, ime, bepillantást nyertem.

— Igen, csupán szórakozás céljából utazom Európában. Pihenek. Egy kedves barátom az utitársam: *Mr. Camille Mercader* . . . Apropos! Azt hiszem, kellemesen fogja érinteni önt,

ha mondja. *Ez a Mercader barátom földije önnek. Magyar ember, aki 10—12 év előtt mint 25 éves, tette kész, de vagyontalan ifju, átjött Amerikába megkísérteni a szerencsét. Ma ő az első gépészmérnök az Egyesült Államoknak, társam az üzletben és szintén — milliomos. Egész sereg találmánya van, amelyekkel hírnévre tett szert.*

„Egy-két nap mulva lerándulunk *Buda-pestre*, ahol *Mercader* barátom rokonait látogatjuk meg . . . Néhány év előtt már jártam a magyar fővárosban; ma is a legkellemesebben emlékszem rája. Annak idején, amikor önköknél a villamos vasutat földalatti vezetékekkel é itették, — mintául az egész világ számára — akkor vitt oda a kíváncsiság. És valóban meglepődtem. Igazi amerikai stílusú város az. Az emberek is a mi vérünkhöz hasonlók.

„ . . . Vajon miért nem alakítanak önkök valamilyen hatalmas trösztöt? ”

SPORT.

+ Az aradi atletikai club választmánya január hó 21-én *kedden* a „Központi kávéház” külön-termében este fél 9 órakor gyűlést tart. A választmány tagjait kéri az elnökség hogy a gyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

A hangversenyterem pikantériái.

(*Alberti Werner hangversenyéhez.*)

Arad, január 20

Mikor kevés közönség van a hangversenyteremben, akkor bizonyos fesztelenség mutatkozik a közönség között. Az ismerősök barátságosabban köszöntik egymást. Beszélgetésükben hangosabbak, megjegyzéseikben őszintebbek és ha a véletlen által mellőlük ültetett szomszédjukkal nincsenek megelégedve, fesztellenül átsanzsiroznak a másik oldalra a jobb ismerősök mellé és ott valóságos kis jout tartanak, el-elbeszélgetve mindenféléről, egyebek között magáról a hangversenyzóról, a programról és a magasabb művészetről is.

Egy ilyen kis társaság verődött össze a baloldali zsöllyék sorában. Az egyik hölgy arról nevezetes, hogy nagy zeneértő és hogy a férje mindenhez ért. A másikban egy fiók *Sarcey* vészett el, élesen, de szakértelemmel bírálgat azon perceiben, amikor a népkonyha nem köti le tevékenységét. Ő maga is gyakorló zenész, de rendszeren csak akkor, ha a férjét bosszantani akarja, tehát ritkán, mert ez ép az ellenkezője a fentemlitett férjnek, ez nem ért mindenhez, legalább a zenéhez nem. A zenetudománya a terzeken és kvartokon túl nem terjed. A harmadik hölgy egy párisi nő. Finom műveltségű, finomult izlésű, akinek otthonában Párisban, az igaz művészet gyönyöreit élvezni sok alkalma nyílt. Ezekhez szegődött egy helybeli zenebarát és elismert művész, aki szintén sokat látott és hallott. A koncerttermekben kapacitásnak tartják azok . . . akik nem értenek a dologhoz.

Ezeknek a diskurzusát figyeltem meg és nem hiszem, hogy indiskréciót követnék el, ha arra e helyütt reflektálok.

Arányi kezdte meg a műsort: *Spohr* Adagióját játszotta. A szóke asszonyka megkérdezi a dillettáns művészt, hogy mit tart játékaról.

— *Arányi*-lag jól játszik! — felel ez elmesen.

— *Spohr*-oljon a vicceivel! — vágja vissza az asszony.

Alberti Asrat énekelte. Mikor ezt énekl: „én azon törzshöz tartozom, mely meghal, mikor szeret” a párisi asszony azt a megjegyzést kozkázta meg, hogy úgy látszik, ez a német sohasem szeretett, mert nem volt elég lágy.

— Hja! — vágja közbe *Sarcey* nagysám — nem csoda, ha *Vas*-sal énekel; hogy is lehet akkor lágy?

A „Zauberbild“-ben azt énekl *Alberti*: Oh mondj egyszer igent én szerelmesen!

A párisi hölgy így fakadt ki: Bár mondott volna neki igent!

— Ez kár lett volna! — mondja a műtész.

— Miért? kérdi a szóke asszonyka, kinek férje mindenhez ért.

— Hát azért, mert ha a szerelmese igent mondott volna, akkor *Alberti* már elvette volna, és akkor már neki nem lett volna hangja — mert a hangot rendszerint az asszony viszi a házasság életben!

Egy másik dalában *Alberti* ezt énekl: Oh add áldásodat!

— Ki írta ezt a dalt? kérdi a népkonyha királynéja.

A műtész hirtelen így válaszol:

— Ezt *Zemplényi Moskovitz* írta és az aradi rabbinak ajánlotta!

Arányi *Hubay* egy szerzeményének eljátszása után zajosan megtapsolták. Hálából a művész programmon kívül egy darabot játszott.

— Nos, hölgyeim! Önök nagy zeneértők — mit játszik most *Arányi*? kérdi a műtész.

A hölgyek figyelnek, töprengenek.

— Olyan ösmerős! — mondja az egyik.

— Mi is lehet ez? — mondja a másik.

— Hát ön tudja, hogy mi ez? — kérdi a párisi hölgy.

— Hogyne tudnám? Na, nem érzik? Ezek a futamok — ez az andalgós stylus —

— Nos — ki vele — mi ez?

— Hát egy ráadás.

A három hölgy majd kidobta a teremből a hires műtész.

Muzsikus.

HIREK.

Az első párbajbírótság.

— A *Lakatos-Markos-Vikár* affér. —

Arad, január 20.

A lovagias eljárásnak *Bolgár* *Ferenc* országgyűlési képviselő által kezdeményezett eljárási reformját, a párbajbírótságot ma alkalmazták először. Megirtuk, hogy *Lakatos* *Sándor* hirlapíró *Markos* *Gyula* római katolikus pap, amiatt, hogy az autonómiai kongresszuson *Ugron* *Gábor* mellett tüntető karzatot lepisszegte, sértő megjegyzéssel illette.

Lakatos paptól nem kérhetvén lovagias elágtételt, a *Markos* *Gyulával* magát azonosító *Vikár* *Arthur* jogászt provokáltatta *Luby* *Géza* országgyűlési képviselő és *Barthos* *Andor* dr. miniszteri titkár által. *Vikár* *Kiszely* *Géza* képviselőházi tisztviselőt és *Fényffy* *Kálmán* földbirtokost kérte fel segédekül. A békés elintézés lehetetlennek látszott s a pisztolypárbaj feltételeit is megállapították már, amikor a sértő fél részéről párbajbírótság összehívását kérték.

Ezt a propozíciót a sértett fél segédei is elfogadták. *Vikár* segédei *Véssi* *Józsefet* és *Kaas* *Ivort*, *Lakatos* megbízottai pedig *Szentiványi* *Zoltánt* és *Dessewffy* *Arisztidet* kérték fel, akik együttesen *Bolgár* *Ferencet* kérték fel az elnöki tisztségre.

Ma déli 12 órakor ült össze a bírótság a képviselőház egyik termében s hosszabb tanácskozás után a következő döntést hozta:

A párbajbírótság egyhangu határozattal kimondja, hogy az adott esetben *fegyveres elintézésnek helye nincs*. E határozatában egyzersmind bennfoglaltatik a bántó fél nevében való teljes mértékű lovagias elégtétel a megbántott fél számára. A jelen esetben a bizottság kivételesen szükségét látván határozata megokolásának, arra utal, hogy a bántó fél mibelyt az ügy miben állásáról s a bántás előzményeiről értesült, maga sietett kijelenteni, hogy a történeteket sajnálja s a bántó szavakat nem mondottaknak kívánja

tekinteni. E kijelentést a bíróság az adott esetben az elégtétel oly formájának tekinti, mely *tökéletesen kielégíti a lovagias felfogást és teljesen egyenértékű a fegyveres elégtétellel.* A bíróság az ítéletet a felek megbizottainak *Luby Géza, Barthos Sándor dr. Fényffy Kálmán és Kiszely Géza* uraknak kézbesíteti.

Kelt Budapesten, 1902. január 19. *Bolgár Ferenc* elnök, *Szentiványi Zoltán, Dessewffy Arisztid, Kaas Ivor, Vészi József.*

— **Erzsébet főhercegnő és a magyar iparosok.** A *P. L.* holnapi számában foglalkozik *Erzsébet főhercegnő* menyasszonyi kelengyjének megrendelésével és kemény leckét ebből az alkalomból a bécsi udvarmesteri hivatalnak. Kiemeli a cikk, hogy az *összes megrendelések a bécsi kereskedők- és iparosoknál történtek.*, jöhetnek az udvartartás költségeinek felét Magyarország viseli. *Tapintatlannak* nevezi a cikk annak az udvari alkalmazottnak eljárását, aki a megrendeléseket eszközölte, amiért a magyar iparosokat fel sem hívták a szállításban való részvételre s egyáltalában az egész megrendelésnél figyelembe sem vették a magyar ipar létezését.

— **Szell Kálmán állapota.** Bécsből jelenti egy táviratunk: *Szell Kálmán* miniszterelnök sebe szépen gyógyul, de a seb még mindig nyitott, minek következtében még néhány napig Bécsben kell maradnia. A miniszterelnök valószínűleg szerdán tér vissza Budapestre.

— **Ebéd a román püspöknél.** Az aradi püspöki aulában vasárnap délben diszes társaságot látott vendégül *Goldis József* gör. kel. püspök. Ebédet adott, melyre a következők voltak hivatalosak: *Lehmann Vince* tábornok, *Waschmann Antal* ezredes, *Tallian Béla* őrnagy, *Lázár Frigyes* ezredes, dr. *Dálnoki Nagy Lajos* alispán *Csécsei Imre* református lelkész, *Frint Lajos* evangelus lelkész *Bonts Döme* kir. közjegyző, *Dániel Kálmán, Dániel László, dr. Demján Aurél, Hamza Ágoston* zárdafőnök, *Tagányi István, Tiszi Lajos* szerkesztő, *Goldis László* püspöki titkár, dr. *Suciu János, Trutia Péter* ügyvédek, *Mihulin Péter* gr. kel. lelkész, *Allersdorfer Julián* katona lelkész. Az első felköszöntőt *Goldis József* püspök mondta a királynak, felköszöntőt mondott *Tiszi Lajos*, a püspököt pedig *Frint Lajos* ev. lelkész, *Dálnoki* alispán és *Bonts Döme* közjegyző éltették.

— **Községi tisztújítás.** *Zsigmondházán* e hó 16-án ejtetett meg a közégi tisztújítás. Elsőbíró lett *Wittenberger József*, II. bíró: *Wagner Nándor*, pénztáros: *Michlbach György*, közs. gyám: *Focht Henrik* és esküdtek: *Staub Péter* és *Ardeleán László*.

— **Püspökszentelés.** Fényes egyházi ünnepség folyt le ma a fővárosban az Egyetem-téri templomban. Ma szentelte fel *Császka György* kalocsai érsek *Városy Gyula* dr. pápai prelátnak, az új székesfehérvári püspököt. A püspökszentelésre nagy és előkelő közönség gyűlt egybe a déli virágokkal pазaron feldiszitett templomban. Pontban reggel 9 órakor érkezett meg a felszentelést végző érsek, akit a templom előtt a papság teljes egyházi ornátusban fogadott. Az érsek bevonulva a templomba, kezdetét vette a felszentelési aktus, a melynél *Majerosy János* és *Kohl Medárd* püspökök, továbbá *Suborits Jenő* és *Mayer Károly* székesfehérvári kanonok segédkeztek. A felszentelésnél jelen voltak a kalocsai és székesfehérvári káptalan tagjai, a fővárosi római katolikus lelkészi kar több tagja s a központi papnevelő-intézet tanárai és hallgatói, továbbá *Zichy Nándor* gróf, *Hoffmann József* kultuszminiszteri osztálytanácsos, *Havranek József* székesfehérvári polgármester és *Bée István* főkapitány. A felszentelés megtörténte után az érsek eltávozott, az új püspök pedig áldást osztott a hívőknek. Az

istentisztelet után, mely 11 óráig tartott, az új püspök a papnevelő-intézetben sorra fogadta az üdvözlő küldöttségeket, köztük a mária-remetei templomépítőbizottságot, a melyet *Szentkirályi Antal* elnök vezetett. A püspök az üdvözlő küldöttségeket szívesen fogadta s meghatva mondott köszönetet.

— **Román-német koncert Aradon.** Az aradi püspöki aula nevében *Goldis László* titkár levelet küldött ma hozzánk, melyben a román-német koncert című cikkünkkel foglalkozva, annak a közlésére kér meg bennünket, hogy a szóban forgó hangversenynyel és annak rendezésével az aradi román püspöki udvar semmiféle összeköttetésben nincs és nem is volt. A kijelentésnek, ime helyt adunk, mert azt látjuk a tiltakozásból, hogy a koncert körül folyó politizálást a püspöki aula higgadtabb elemei sem tartják szerencsés gondolatnak.

— **Zendülés a tagosítás ellen.** Lapunk vasárnapi számában rövidesen beszámoltunk már arról a véres eseményről, amely *Alsó-Idécs* községben történt. Tegnap jelentésünket a következő részletekkel egészítjük ki: *Alsó-Idécs* községben, Szászregentől nem messze, már rég keresztülment a tagosítás *Klós* volt szeszgyáros és birtokos kérésére, aki ott mezőgazdasági szeszgyárat akar létesíteni. A tagosítás előmunkálatait *Horváth Miklós* táblabíró végezte. A falu lakossága közt a tagosítás miatt nagy volt az elégtelenség. Valóságos forrongás keletkezett a falu népe között, mert a tagosítás által elvesztik eddig használt legelőiket. Az állattenyésztést nem folytathatják s elesnek kenyerrüktől. Mikor szombaton az eljáró *Horváth* bíró és *Nyárády* főszolgabíró kiszállottak a helyszínére, hogy a tagosítás végrehajtását teljesítsék, a fölízgatott tömeg részéről fenyegető magatartást észleltek. Ennélfogva a csendőrség négy tagját hívták védelmükre. A fölindult tömeg egyre izgatottabban viselkedett s az eljárás megkezdésekor nyomban inzultálta a szintén jelenlevő *Klós* gyárost, sőt az eljáró hivatalos közegeket is megtámadással fenyegette. — A csendőrök békés magatartásra intették a népet, mely azonban annyira felbőszült, hogy a csendőröket is megtámadta. A fanatizált tömeg megrohanta a csendőröket. Az egyik csendőrnek bevették a fejét, a másiknak a fegyverét törték össze. Erre a csendőrök tüzeltek. *Tizenhárom* súlyosan megsebesültek. Ezek közül egy ember rögtön meghalt, négy haldoklik. *Farkas Albert* alispán, *Köllő* vizsgálóbíró, *Lázár* alügyész a helyszínére utaztak.

— **Petroleum-robbanás vasuti szerencsétlenség miatt.** A romániai vasuti szerencsétlenség, mely az ősszel történt, ma kisebb arányban megismétlődött a Bécs melletti *Trauttmansdorffon*. A Budapestről elindult 142. számú tehervonat negyven vaggont, köztük három petroleum-szállító kocsit vitt Bécsbe. *Trauttmansdorff* előtt a vonatvezető észrevette, hogy az egyik kocsiféredülve megy a pályán. Rögtön fékezni kezdett, de még mielőtt a vonatot meg tudta volna állítani, a petroleum-szállító kocsiféredült és szettörött. A kocsiféredülve keréke ugyanis kiesett, mert a tengelye el volt romolva. A petroleum-szállító kocsiféredült és valószínűleg a megtüzesedett tengelytől meggyuladt, a többi vagonokban elhelyezett petroleum hordók pedig felrobbantak. Egy pillanat alatt elterjedt a tűz az egész vonaton s pár perc múlva lángban állottak a vagonok. A fékezők és a mozdony személyzete a közelgő veszedelmet előrelátva, menekülni akart, ez azonban csak a lángokon keresztül volt lehetséges. Így történt, hogy a vonat és személyzete közül négyen összeégtek. A tűz lokalizálása két óra hosszat tartott.

— **Payer századost letartóztatták.** *Payer* Ede századost, a kiről a lapok legutóbb megírták, hogy különféle sikkasztások után megszökött, a bécsi katonai hatóság a múlt hét elején Bécsben felkutatta és letartóztatta. *Payer* Edét katonai fedezettel Budapestre hozták és szerda óta a budai katonai törvényszék fogházában várja a megindult vizsgálat eredményét. A századost azonban nemcsak állítólagos sikkasztásaiért vonják feleletre. Felettes hatósága azzal is vádolja őt, hogy alantasaitól kölcsönöket eszközölt ki magának. Miután a katonai törvénykezés azt is bünteti, a ki feletteseinek kölcsönt ad, a vizsgálatot kiterjesztették az egész századra, a melynek *Payer* parancsnoka volt. *S. E.* szakaszvezetőt is többször kihallgatták az iránt, vajon igaz-e, hogy részben adott, részben kieszközölt *Payer*nek 2800 forintot. A szakaszvezető a leghatározottabban tagad és nem kevésbé tagad *L. V.* volt egyéves önkéntes is, a ki hirszerint 50 forint kölcsönt adott a letartóztatott századosnak.

— **Esküvő.** *Nemes Géza* aradi gabonakereskedő tegnap kötött házasságot *Singer* Dávid lippai kereskedő *Vilma* leányával. A polgári esketés után fényes vendégsereg jelenlétében nyerte az ifjú pár a zsinagógában papi áldását, mely után a „*József főherceg*” szálloda nagytermében volt a lakodalmi ebéd. Tanúk voltak a menyasszony részéről *Grósz József*, a vőlegény részéről *Nemess Zsiga* dr. Koszorupárok voltak: *Fodor Gyula* (Arad) és *Schaffer Rózsa* (B. Feketehegy.) *Moller Lipót* (Bj. est) és *Róth Böske* (Arad), *Singer Lajos* (Lippa) és *Róth Sarika* (Arad).

Kemény Manó aradi építészeti vállalkozó ma esküszik Budapesten örök hűséget *Ungár* Erzsike urhölgynek.

— **Egy aradi detektív öngyilkossága.** Az aradi rendőrségnek egyik volt detektívje öngyilkosságot követett el Szolnokon. *Munkácsy* Ferenc az öngyilkos titkos rendőr, aki az aradi rendőrség szolgálatából kilépve Szolnokra költözött, s ott lőtte magát föbe. Öngyilkossága előtti napon levelet irt feleségének, melyben érzékenyen vesztetett tőle. Majd bocsánatot kér az öngyilkossága elkövetéséért, mert a folytonos nélkülözés és kétségbeesett helyzete kergette a halálba. Igen nagy reménye volt, mikor az aradi rendőrség kötelékéből kilépett, hogy a csendőrség kötelékébe ismét vissza veszik, hol előbb is mint csendőrségvezető volt alkalmazva, de e reménységében csalódott. A kétségbeesés fegyvert adott a kezébe s szombaton föbelőtte magát.

— **Változások a csanádi klerusban.** *Dessewffy* Sándor megyés püspök a következő segédlelkészeket helyezte át: *Uitz* Miklóst Szeged Belvárosból *Temes-Kutasra* adminisztratornak, *Raskó* Sándort N.-Beckerekéről Szeged-Belvárosba, *Lipper* Jánost Uj-Aradról N. Beckerekre *Manouvre* Pétert Nákófalváról Uj-Aradra és *Laukó* Imre püspöki tollnokot Nákófalvára.

— **Egy főszolgabíró beiktatása.** Az aradmegyei eleki járás valóságos installációt rendezett vasárnap, e hó 19-én új főszolgabírájának: *Mladin* Miklósnak tiszteletére. A délelőtt folyamán a járásbeli községek előjárói és jegyzői tisztelegtek nála, örömlüknek adván kifejezést a fölött, hogy a kerület élére olyan népszerű főszolgabírót kaptak, mint *Mladin*. Este banket volt a főbíró tiszteletére, amelyen számos felköszöntő hangzott el az ünnepeit főszolgabíróra és a megye vezető férfaira, akik közül a társasvacsorán *Schill* József főjegyző, *Nachtnébel* Gyula árvaszéki elnök, *Balázs* István főszámvevő és az összes aljegyzők résztvettek. — A banketről üdvözlő táviratot küldtek *Urbán* Iván főispán- és *Dálnoki-Nagy* Lajos alispánnak, megköszönvén nekik az eleki járás iránt tanúsított jóakarukat, mely lehetővé tette azt, hogy az eleki főszolgabírói szék *Mladin* Miklóssal töltesse be.

vas pénzszekevény a rendeloszobában állott, azt a ház asszonyán és a cselédségen kívül a ki és bejáró paciensek is látták és 12 órakor még teljesen épnek, érintetlennek láthatták. Ezt a fontos, szinte perdöntő körülményt a pör folyamán be is akarják bizonyítani. Ennek a körülménynek azért van a pör eldőltere olyan nagy jelentősége, mert egy óra alatt, ennyi ideje lett volna ugyanis Tomkának elutazása előtt a tett elkövetésére, lehetetlen volt az erős acél pénzszekevényt 19 helyen is megfurni és a tetejét is lefeszíteni. Ehhez több, sokkal több idő kellett egy rövid órácskánál; még ha a präparatumok, meg a szoba butorzatának megromlásától el is tekintünk. Ez a körülmény mindenesetre igen fontos és okvetlenül megfontolást és tekintetbevételt követel. További bizonyításában még a következőket is mondja Tomkáné: „Közvetlenül az elutazás előtt arra kértem férjemet, hogy adja ki ékszereimet a pénzszekevényből, mert magammal akartam azokat vinni. Erre az uram szószerint azt felelte:

— Csak nem akarsz az egész ékszer-készletet magaddal vinni? Hát mi csinálnál vele? „És egyetlenegy darabon kívül nem is adott ki többet“.

Csak azt az egy ékszert vitte Tomkáné magával Badenba, a többi ott maradt bezárva a pénzszekevényben és a betörő mind magával is vitte azokat. A st-pölteni levélben talált briliánsok ezekből az ékszerekből lettek volna kiérdelve.

Ez a körülmény azonban a mi véleményünk szerint épen úgy bizonyíthat Tomka bűnössége, mint ártatlansága mellett, mert ugye lehet, azért nem adta ki feleségének a többi ékszert is, mert az elutazás napján a kövek már talán ki is voltak törölve belőlük és a st-pölteni levélben elküldésre készen álltak. Aztán meg Tomkának, ha tényleg ő követte el a betörést, érdekében is állott, hogy minél több ékszert is vigyen el a tolvaj, hogy a kimutatható kár, s így a kártérítési igény annál magasabb legyen. Tomkáné különben határozottan azt állítja, hogy férje nem a bűnös öntudat kinzásai elől, hanem gyógyíthatatlannak hitt és nagy fájdalommal járó régi idegbaja elől, talán éppen egy zavaros pillanat öntudatlanságában menekült a halálba, amely számára elviselhetetlen kínzó fájdalmaiban igazi megváltás volt. Különös fontosságot tulajdonít Tomkáné, férje egy másik, rossz hírű fivére vallomásának. Ez az ember azt mondja, hogy a Marót vallomása elejétől végig hazugság.

Ezeket a dolgokat a széles mederben folyó vizsgálat most mind fölvetette anyagába, ami által az ügy érdekesség dolgában is, de bonyodalmakban is sokkal gazdagabb lett. Az özvegy vallomása azzal mindenesetre kiegészítettek az események láncolatát, hogy megállapítható lett az a nagyfontosságú körülmény, hogy dr Tomka első hazatéréséig — amikor a betörés már megtörtént dolog volt — szakadatlanul Bacsiban tartózkodott. Tehát annak a lehetősége sincs kizárva, hogy dr. Tomka távolléte alatt a betörést az orvos büntársa hajtotta végre. A dolgok új bonyodalmaival szemben legalább nem szabad ezt a föltevést egészen figyelmen kívül hagyni. Bizonyos azonban az, hogy az ügy váratlan, új fordulata ezt a bűnügyet a legutóbbi évtizedek egyik legérdekesebb bűnesetévé kvalifikálja.

TÁVIRATOK.

A bur háboru.

Kimberley, jan. 20. Az angolok Griquatowne közelében szuronytámadással elfoglaltak egy bur táborát. Az angolok részé-

ről egy őrnagy és négy ember elesett, öt ember pedig megsebesült.

Graaffreinet, jan. 20. Shepers bur vért tegnap délután agyonlőtték. Az ítéletet, amelyet Kitchener megerősített, kihirdették. Kruitinger ellen jövő héten kezdik meg a vizsgálatot.

Leégett színház.

Stuttgart, jan. 20. Ejjélkor az udvari színházban tűz ütött ki, amely óriási sebességgel terjedt és csakhamar elpusztította a színház nagy részét. A király és a királyi ház tagjai több óráig ott voltak a tűz színhelyén. — Emberéletben nem esett kár.

A nagykátai vérfürdő.

(Hatszoros rablógyilkosság.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20.

Nagy-Kátáról borzalmas eset hírért jelentik, Vasárnap délután 5 és 6 óra között a kis-utcában levő uri kaszinó közönsége rémes segélykiáltást hallott. Azonnal kirohantak az utcára s ott látták Löwinger Lipót kereskedőt, akinek fejből patakzott a vér. A boldogtalan ember roskadozva vánszorgott a kaszinó szomszédságában levő lakására. Bónis Vilmos dr. és Hajdu Béla dr. ügyvédek voltak az elsők, akik utána mentek. A többiek is követték őket. Az udvaron, a kukoricagóré mögé elrejtőzve láttak egy embert. Azonnal előc bálták. A gyanus alak dulakodni kezdett velük, de lefogták s a csendőrségre vitték. A lakásban az ágyán vérben haldokolva találták Löwinger fiatal feleségét. Az ágy előtt halálos lött sebbel a fején Löwinger feküdt a földön összerogyva. A konyhában anyósa és egy leánycseléd vérrel borítva, összeszurkálva nyöszörögtek. A szerencsétleneknek Viszlai orvos nyújtotta az első segélyt. Löwingeren azonban nem sejtethetett. A szerencsétlen kiszendvedett. Löwinger sérülése is halálos. Az elfogott ember, Kármán Matyi nagykátai lakos, a csendőrségen elmondta, hogy Ördög-Tóth Pállal, ki alig két éve szabadult Illaváról, ahol rablógyilkosságért tizenöt évig volt elzárva és Tilalmas-Vonnak Matyival meg akarták ölni és ki akarták rabolni a Löwinger-családot. Két hete készülődtek bűnös tervük végrehajtására. Revolverrel és késsel fölfegyverkezve támadták meg a szerencsétleneket. A rablás sikerül is nekik, ha Löwinger, noha fejbe lötték, valahogyan ki nem szabadul és vérző sebével a kaszinóhoz nem fut segítségért. Mire hazatért, összerogyott ő is. E vallomás alapján Margiczán csendőrmester este hét órára elfogta a másik két gonosztevőt is. Ezek is bevallottak mindent. Elmondották azt is, hogy a hétfői nagykátai vásáron is rabolni akartak.

A gyilkosság így történt:

Délután hat óra tájban állított be a három rablógyilkos a Kiss-utcai Löwinger-házba, hogy gyilkos tervét végrehajtsa. Ahogy az udvarba léptek, egy pillanatra meghökkenek, mert a lakáshoz közellévő istállóból világosság áradt ki.

Brunzlik Kálmán Mátyás odaszólt cinkostársainak, Ördög-Tóth Pálnak és Tilalmas-Vonnak Mátyásnak:

— Várakoztatok csak itt az udvaron, majd megnézem, hogy ki van az istállóban. Azzal a világosság felé sietett és benyitott az istállóba.

Nagybányai Erzsébet cselédeleány foglatatoskodott a lovak körül, takarmányt adott nekik, mikor egyszerre csak melléje toppant Kálmán Mátyás és megfogta a karját.

— Mi járatban van erre Mátyás bácsi, — kérdezte a cselédeleány Kármántól, a kit jól ismert, mert egy évvel azelőtt még Löwingernek volt a kocsisa. A parasztember nagy zavarral csak annyit mondott:

— Eljöttem hozzátok, mert tudni akarom, van-e szükségetek söprűre, mert akkor csinálnék nektek.

A leány készségesen ajánkozott:

— Mindjárt megkérdelem az urakat, Mátyás bácsi, jöjjen csak velem.

Nagybányai Erzsébet végigment az udvaron, de nyomon követte Kálmán, a ki odasugta az udvaron őgyelgő társainak:

— Most mindjárt megtudják, hogy itt vagyunk. Dologra!

És a hogy a leány benyitott Löwingerék lakásába, abban a pillanatban belépett a konyhába Ördög-Tóth Pál is, Kálmán is.

Tilalmas-Vonnak Pál künn maradt a lakás előtt házörzönnek, hogy az esetleges veszedelemre figyelmeztethesse társait.

Löwinger földbirtokos egy asztal körül éppen a feleségével és nagynénjével, özv. Braun Miksánéval beszélgetett, a mikor a gyilkosok betoppantak és Ördög-Tóth Pál revolvért. Kálmán Mátyás pedig vastag kötelet rántott elő. Ördög rákiáltott a cimborájára:

— Kösd meg a kutya zsidót!

Löwinger dulakodni kezdett a gyilkosokkal, amikor Kálmán a földbirtokos háta mögé kerülve, kabátja alól baltát rántott elő és azzal fejbővágta Löwingeret.

Ekkor rátámadtak a rablógyilkosok Löwinger ifju feleségére, a kin tizenegy halálos készsúrát ejtettek, majd a földre tiporták özvegy Braun Miksánét és hasba szurták, Ördög-Tóth Pál pedig a szemét szurta ki az agg aszszonynak.

Nagybányai Erzsébet, a cselédeleány menekülni akart a gyilkosok elől és már felmászott az ablakra, hogy az udvarra ugorjon, a mikor Kálmán hirtelen a szerencsétlen leány mellett termett és ezzel a káromkodással:

— Pusztulj te is condra. — lerántotta az ablakfélfáról és mind a két oldalába beledöfte hosszupengéjű kését.

Löwinger ezalatt valahogyan kiszabadult az udvarra és minden erejét összeszedve, átfutott a szomszédos kaszinóba, a honnan Bónis Vilmos dr. és Hajdu Béla dr. ügyvédek nyomban a család segítségére mentek.

A gyilkosok észrevették a közeledőket, mire menekülni igyekeztek, de Hajdu ügyvéd az egyik gyilkost: Kálmán Mátyást a helyszínen elfogta.

Ödög Tóth Pál és Tilalmas Vonnak Pál a ház végén levő kukorica-górék irányában elmenekültek, Kálmán Mátyás pedig, a mikor Hajdu ügyvéd revolvért fogott rá, minden ellenkezés nélkül megadta magát. A rémes gyilkosság híre csakhamar elterjedt a városban és az emberek seregestül futottak minden irányból Löwingerék háza felé. Kálmán Mátyást tiz-tizenkét ember őrizte a lemészárolt család udvarán és roppant küzdelembe került, hogy a nép ott a helyszínén agyon ne üsse.

Kálmánt a csendőrök a közösgázára vitték, a hol beismerte, hogy megakarta gyilkolni a zsidót. László csendőrtiszt helyettes és Margiczán János csendőrmester hozzáláttak az elmenekült gyilkosok kézrekerítéséhez. Az őrmester előbb Tilalmas lakására ment. A gyilkos ágyban feküdt, és eleintén tagadott.

— Soh'se tagadja bűnét, maguk gyilkoltak Löwingeréknél, így mondja ezt Kálmán Mátyás is.

Tilalmas összerendezte, majd dacosan válaszolt:

— Már pedig akármit mond Kálmán, én ártatlan vagyok.

A csendőrök megláncolták a gyilkost és úgy vitték be a község házára. A csendőrmester legényeivel elment Ördög Tóth Pál lakására is és itt is szerencsése volt Margicának, a gyilkost odahaza találták és szintén vasraverve kísérték a község házába.

A gyilkosokat esti hét órától reggel hét óráig vallatták. Kálmán Mátyás töredelmesen elmondta a gyilkosság történetét:

— Már négy hét előtt megakarták gyilkolni Lövingeréket — így kezdte a gyilkos. A négy hét alatt többször el is indultunk, hogy a gyilkosságot végrehajtsuk, de mindig valamilyen véletlen megakadályozta a dolgunkat. A multkor már ott voltunk az udvaron, revolver, kötél és kés is volt nálunk, a mikor láttuk, hogy az istállóajtón Lövinger kocsisa jön ki, a ki nem vett észre bennünket és még idejében elmenekülhettünk. Egyszer a kukoricagörék táján akartunk beljebb kerülni a házba, akkor meg észrevettük, hogy Lövinger az udvaron van. Tegnap aztán elhatároztuk, hogy akárhogy, de meggyilkoljuk a Lövinger-családot.

Tegnap reggel nyolc órakor csendőri fedezet mellett megláncolva átkísérték a gyilkosokat a járásbíróshoz, a hol *Csengey* Károly vizsgálóbíró folytatja nagy körültekintéssel a vizsgálatot, *Heller* Vilmos járásbírósi tisztviselő hasznos segítségével.

A gyilkosságnak legszánalmasabb áldozata Lövinger fiatal felesége, a ki mindössze huszonegy éves, alig másfél éve házas, nyolc hónap óta áldott állapotban van.

Lövinger Lipót haldoklik, életbenmaradához nincs remény. Ozv. Braun Miksánét, a ki látogatóban volt Nagy-Kátán, fia Braun Károly budapesti magánhivatalnok tegnap felvitte a fővárosba. Állapota szintén nagyon súlyos. Nagybányai Erzsé haldoklik. Felgyógyulásában az orvosok nem biznak.

Lövingernét ma felboncolják, ebből a célból Nagy-Kátára utazik dr. *Andreánszky* Jenő, a pestvidéki törvényszék orvosa.

EGYESÜLETI ELET.

Az aradi népkönyvtár megnyitása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20

Az aradi munkás-vedegylet hivatását méltóan tölti be s eddigi ténykedésével is bebizonyította, hogy az aradi társadalom támogatására is érdemes.

A munkásvédő-egyesület nem csupán az erősen lábra kapó nemzetköziség ellen küzd, de feladata magaslátára emeli amaz igyekezet, hogy enyhít a munkások bizonytalan anyagi helyzetén az önszegélyezés alapján. Ez igyekezet pedig a mostani nagy munkanélküliség idején igazán méltánylandó. A műveltség terjesztésére pedig munkás könyvtárakat létesít.

A munkások egy multságának és *Szikora* Zoltán fővárosi hírlapíró egy előadásának jóvödelme, a közönség áldozatkészsége adta meg az eszközöket a vedegylet e céljának megvalósítására.

A megnyitott könyvtárban ma már mintegy 200 kötet könyv, napi és képes lapok állnak a munkások rendelkezésére. Helyisége pedig az utjeleni fiúiskola tágas tanácsterme.

Az ünnepélyes megnyitásra zsufolásig megtelt munkásokkal az olvasókör helyisége.

Szenészi György elnök üdvözölte a megjelent munkásokat, beszédében köszönetet mondott úgy az *adakozóknak*, kik könyvbeli adományaikkal segítették elő a nemes célt mint a *sajtónak*, mely szintén önzetlenül karolta fel a munkások jóra való igyekezetét. Felkérte *Czobor* Ottó jegyzőt, hogy a könyvtár jelentőségét és fontosságát méltassa.

Ezután *Czobor* Ottó szép szavakban mélt

tatta ez eseményt. A magyar nemzeti állam kiépítésének nagy munkájában nagy szerep vár a művelt munkás osztályra. Iparunknak versenyezni kell majd a nyugati államokéval, szervezkednünk kell, hogy e nagy küzdelemben is úgy álljunk meg helyünket, mint őseink a csatamezőn. A magyar iparosok életrevalóságól tesz tanuságot ez az érdeklődés. Szól a mostani nagy gazdasági harcról, melyben az új világrész van Európa ipari államaival. E harcban nem csupán a tőke játszik szerepet, hanem része van a munkásságnak is. Hol nagyobb az erő, ott a győzelem. Az erőt ma a dolgos kéz és a művelt elme képviseli. Nálunk az erőnek fokozása a magyarság erősítése. Kéri, hogy látogassák e helyet oly szeretettel, mint a milyennel számukra ezt létesítették.

A vedegylet jegyzőjének lelkes szavaira hatalmas éljenzés támadt, melynek elhangzása után az elnök az olvasókört megnyitottnak jelentette ki s a könyvtárt *Franek* Ferenc könyvtárosnak adta át.

Ingyen kenyér!

— A második hét kezdetén. —

Arad, január 20.

Immár a második hete, hogy a Salacz utcai boltban ingyen osztják a kenyeret a szegényeknek. Azóta sok arcra eltűnt a kétségbeesés és sok köny száradt fel.

Talán az elmúlt rövid hét munkája nem is látszik előttünk a maga jólévő hatásában olyannak, amilyenek tudják azok, akik áldásaiban részesültek. Hiszen a szenvedés megkésztet az időt, megsokszorozítja a fájdalmat.

S a jószívek, kiknek adományaival sikerült a megindult mozgalmat valóra váltani, örömmel és bizonyos büszkeséggel tekinthetnek arra a sikerre, melylyel elértük, hogy Aradon a kenyeres bolt megnyitása óta nincs ember, a ki éhezik. S bár ez a sokat emlegetett mondás immár közönségesen hangzik, mély az értelme és magasztos a tartalma, oly nagy, oly fenséges, mint maga az alap, amelyen fölépült: a humanizmus, az emberszeretet.

A Salacz utcai kenyeres bolt Arad szegényeinek lassankint bucsuhelyévé vált. Tegnap és ma összesen *négyezeregyszáznegyven adag kenyér osztott ki*. A tekintélyes számú *egyezer hétszázhetven adag* esik a tegnapi és *kétezer-háromszázhetven adag* a mai napra.

A két nap fogyasztása között mutatkozó nagyobb különbség jóleső tanusága annak, hogy a gyámoltalanok a segílyt csakis a végső szükség esetében veszik igénybe. Atérezik a cél nemes voltát s nem akarják megfosztani a segílytől azokat, akik talán egy napra se tudnának el lenni gyámoltás nélkül. A segílyre szorultak ama része, akiknek a hét folyamán egy csekélyre élelemre néhány fillért hajtó foglalatosságuk akadt, vasárnap nem jelentkeztek kenyérért.

A mai kimutatásunkban kiemelkedik egy magát meg nem nevező uri embernek *W.* be-tüvel jelzett *40* koronás adománya.

A tegnap és ma beérkezett adakozásokat a következőkben nyugtázzuk:

	Korona
<i>W.</i>	40.—
<i>Kemény Károly I. gymn. tan. gyűjtése</i>	10 01
<i>Bickel Béla gyűjtése</i>	5.30
<i>P. S., B. S.</i>	3.—
<i>Grünwald S., Engel M. és H. A. gyűjtése</i>	—80
Mai gyűjtésünk eredménye ...	59.11
Hozzáadva a tegnap kimutatott	3061.81
Eddigi összes gyűjtésünk ...	3120 92

Kemény Károly gyűjtése. *Kemény* Manó 5 korona, dr. *K. I* korona, *Fuchs* Ede és *Kopetko* Károlyné 40—40 fillér, *Glück* Dezső 50 fillér, *Darvas*,

Pick Ernő, *K. K. N. N.*, „Fecske“, „Kaka“, *Sárika* és *N. N.* 20—20 fillér, *N. N.* 24 fillér, *Lichtig* Jenő, *Köveessy*, *N. N.*, *Kati*, *Henrika*, *N. N.*, *K. J.* és *E. A.* családjával 10—10 fillér. *L. N.* 5 fillér, *Grosz* Miksa 2 fillér. *Osszesen 10 kor. 01 fillér.*

Bickel Béla gyűjtése. *Königstorfer* Erzsike 1 korona, egy utazó, *S. B.* és *Fülöp* Sámuel 40—40 fillér, *B. M.*, *N. N.*, *N. N.*, *Paula*, *K. H.*, *Weszely* Mariska, *Leány*, *N. N.*, *Geller* J.-né, *A. N.*, *Fülöp* Béla, *Schopf* József és *N. N.* 20—20 fillér, *K. M.* *H. M.* és *G. R.* 10—10 fillér. *Osszesen 5 korona 30 fillér.*

Az adományokat a *kiadóhivatal* címére kérjük küldeni.

Gyűjtőivel mindenkinek, a ki hozzánk fordul, szívesen szolgálunk.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: *Rang és mód*, színmű. (Páratlan bérlet.)
Szerda: *Svíhákok*, operette. (Páros bérlet.)
Csütörtök: *Páholy*, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Péntek: *Vesztaszüzek*, operette. (Páros bérlet.)
Sombat: *A vestaszüzek*, operette. (Páratlan bérlet.)

* **Vesztaszüzek.** Pénteken érdekes színházi estéje lesz az aradi színháznak. A Magyar Színház legsikerültebb operettje: *A vestaszüzek* kerül előadásra. Az operett tiszta, hamisítatlan francia muzsika, szövege pedig egyike a legmulatságosabb librettóknak. A darabból már teljes zenekarral folynak a próbák *Rubos* rendező és *Dienzl* karnagy vezetése alatt. — *A vestaszüzek* a Magyar Színház kiállításával kerül színre.

* **Rang és mód.** Az eredeti magyar színműirodalom egyik hatásos és jó szerepekben bővelkedő darabját elevenítik fel holnap este a színházban. A darab két vezető szerepét a *Bács*-pár adja, a többi jelentősebb szerepeket *Menszáros*, *Komlósy*, *Palágyi*, *Mezey*, *Nemes*, *Réti* játszik.

Az acélkirály Budapesten.

(Beszélgetés az amerikai acéltrust elnökével.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20

Mr. Charles M. Schwab, az amerikai acéltrust elnöke jelenleg Bécsben időzik s egy ma este hozzánk érkezett távirat szerint ellátogat a magyar fővárosba is.

Schwab Károly most kétségtelenül a legérdekesebb embere a mi kontinensünknek s így felette érdekes az a beszélgetés is, melyet a *P. H.* tudósítója folytatott az amerikai milliommossal.

— „Hatalmasabbak vagyunk, mint sok fejedelem, ez igaz — mondá az acélkirály — miért is tagadnám? Az *United States Steel and Iron Corporation* kohói körül 600,000 ember keze munkálkodik, akik évente 200 millió dollárt, vagyis *egy milliárd koronát* kapnak bér gyanánt. A munkásaink hozzátartozóinak száma 6—800,000 főre rug; valóságos kis birodalom, melynek éltetője, táplálója a *trust*. Termékeinket saját vasutaink és 217 saját oceáni hajónk szállítja a világ minden tájára. A trust alapítóje pedig 7,000,000,000 (hét milliárd) korona ...“

Ime, ezeket mondta *Mr. Charles M. Schwab*, érdekes arcán avval a könnyed mosolylyal, mintha csak a képzelhető legegyszerűbb dologról volna szó.

Az arca simára beretvált, a modora lebilincselően szeretetreméltó. Az a tipikus yankee ő. akiben senki sem sejténé az *Uj-Világ* talán leghatalmasabb emberét. Még csak harminc és egynehány éves, de máris a föld legirigyeltébb embereinek egyike. A modern kor ama regényalakjai közül való, akikről a jövő historikusa

— **A spanyol trónkövetelő fia haldoklik.** Budapestről táviratozzák: *Don Carlos*, a francia területéről kitiltott spanyol trónkövetelő engedelmet kapott a francia kormánytól, a francia határ átlépésére, hogy haldokló fiát meglátogathassa.

— **Eljegyzés.** *Szöke* Arthur a Neuman Testvérek cég tisztviselője eljegyezte *Spitzer* Ilonka kisasszonyt, *Spitzer* Márkus birtokos leányát Kerekről.

Pártos Viktor helybeli asztalosmester eljegyezte *Molnár* György kárpitos leányát, Mariskát.

— **Karagyorgyevicsék képes levelező-lapjai.** Karagyorgyevicsék mindenképpen fölhasználni iparkodnak Szerbia mostani zavaros helyzetét terveik keresztülvitelére, főleg az Obrenovics-dinasztia megbuktatására. Budapesten *Valóság Montenegróról* címmel egy könyv jelent meg, amelyben a legkiméletlenebb módon támadják meg a montenegrói Petrovics- és egyszersmind az Obrenovics-dinasztiát is. E könyvből 6000 példány jutott el Szerbiába s hogy elkobozták volna, arról még eddig nem jött hír. Ezzel a brosúrával azonban nem elegendtek meg a Karagyorgyevicsék híve, hanem 30.000 darab képes levelező-lapot is nyomtattak, amelyeken a Karagyorgyevics-dinasztia tagjainak arcképe látható. E föl van *Karagyorgye*, a dinasztia megalapítója, mellette *Karagyorgyerics* Sándor, Karagyorgye fia, Szerbiának 1842—1858 ig volt fejedelme, harmadik helyen *Karagyorgyevics* Péter herceg, Karagyorgyevics Sándor legidősebb fia, a trónkövetelő s a negyedik helyen *Karagyorgyevics* P. György herceg, Péter herceg legidősebb fia. A négy arckép között van a Karagyorgyevics dinasztia címere.

— **Elbocsátás a honvédség kötelékéből.** A m. kir. honvédelmi miniszter *Austerweil* László dr. 8-ik honvéd gyalogezredbeli tartalékos segédorvost szolgálati kötelezettségének teljesítése után a honvédség kötelékéből elbocsátotta.

— **Halálozás** *Keller* Ödön dr. ügyvédjelölt hosszabb szenvedés után Szegeden elhunyt. *Keller* Izó főmérnök, az aradi államépítészeti hivatal főnöke, fivérével gyászolja az elhunytban.

— **Gyémántmisés áldozár.** *Timáry* Béla nyug. plébános ez évben ünnepi papi szentelésének hatvanadik évfordulóját Dettán, a hová egyházi engedéllyel, tekintettel betegségére, visszavonult. *Timáry* 1820. február 16-án Dettán született; pappá 1842-ben szenteltetett; volt püspöki tollnok és Makón. *Uj-Szent Annán* és *Pankotán* segédlelkész, a honnan 1849-ben Dettára visszavonult.

— **A burok halálmegvetése.** A bur vezérek a németalföldiek békemisszióját nem fogadták el. Ujból kijelentették, hogy utolsó csepp vérukig folytatni fogják a háborút.

— **Váltóhamisító földbirtokos.** Érdekes körözés érkezett ma Budapestről az aradi rendőrségre. Egy földbirtokost körözött a fővárosi policia. Azzal a váddal terbeli, hogy egy budapesti takarékpénztár kárára váltóhamisítást követett el. A neve *Stuer* József, 62 éves, nős. Alacsony termetű, barna, beszél magyarul és németül.

— **Olcsó pénz a székelységnek.** A székely egyesületek legutóbb tanácskozást tartottak, hogy kongresszust tartsanak a székelység érdekében. Ugyanekkor fölmerült az a terv is, hogy olcsóbb hitel viszonyokat teremtsenek a székelység részére. Most — mint értesülünk — ez a terv már a megvalósítás stádiuma felé közeledik. Ugyanis a magyar leszámítoló és pénzváltó bank legközelebb fiókinvézetet állít föl a Székelyföldön, mely olcsó jelzálogos és amortizációs kölcsönei révén, melyeket főleg a kisgazdáknak nyújtana, hivatva van arra, hogy az általános nyomoruságon segítsen. A fiókinvézet első sorban az *Albidánál* levő adóssleveleket váltaná magához, hogy ily módon a termő talaj idegen kézre jutását megakadályozza.

— **Öngyilkos báró.** Budapesten a Deák Ferenc utca 21. számú házában ma öngyilkosságot követett el *Szalmen* Vilmos báró. Tettének oka ismeretlen. *Szalmen*, kinek holttestét az orvostani intézetbe szállították, szíven lötte magát.

— **Öngyilkos baka.** Nagyváradról táviratozzák, hogy *Kocsis* Károly 37-ik gyalogezredbeli közlegény szolgálati fegyverével a legénységi szobában ma délután mellbe lötte magát. Nagyváradon rövid idő alatt ez a negyedik katoná-öngyilkosság.

— **Sikkasztó hivatalnok.** Bécsből táviratozzák: *Kohn* Tivadart, a bécsi ügyvédjelöltek és hivatalnokok betegsegítő pénztárának pénztárosát tegnap este letartóztatták, mert a pénztár kárára körülbelül 10.000 korona erejéig pénztári u'alványokat hamisított.

— **Vesztett kutyák Aradon.** Rövid néhány nap alatt két ebmarás történt Aradon és pedig mind a két esetben *vestett* kutya által. Legutóbb a választó utcában *Lupsa* Pal 36 éves aradi lakost harapott meg egy *vestett* kutya, melyet azóta már lebunkoztak. A megmaradt embert felszállították a budapesti Högyszeg intézetbe, *Sarlot* Domokos főkapitány pedig egy rendelkezésével ismét szájkosarat parancsolt a kutyákra.

— **Itt a farsangi évad** és így alkalmoszerűnek tartjuk, hogy *bálok, estélyek vagy táncmulások* rendezése esetén — figyelmüket a meghívók, táncrendek, beléptijegyek stb — idejekorán való gondoskodására tisztelettel felhívjuk. A modern kor igényeinek megfelelőleg berendezett könyv- és műnyomdánk gondosan megválogatott, betű- és díszítmény anyaga folytán ama kellemes helyzetben vagyunk, hogy kivétel é. csin tekintetében, de főként máltányos árak által, a mai fokozott igényeknek minden tekintetben megtudunk felelni. Ennek folytán tiszteletteljesen kérni bátorodunk a nagybecsült vigalmi bizottságokat, miszerint szükséglet esetén teljes bizalommal forduljanak az „*AradiNyomda Részvénytársaság*”-hoz.

— **T. üzletfeleink szives tudomására** hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Alberti Werner hangversenye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20.

A „Fehér Kereszt” nagytermében vasárnap délután igen elegáns, zeneértő közönség jelent meg. Ez az a frázis, mely alatt azt kell érteni, hogy kevés volt a bevétel és kicsiny volt az érdeklődés *Alberti* Werner énekművésze iránt.

Mi lehetett ennek a közönynek az oka? Mert azt nem lehet kétségbe vonni, hogy a mi közönségünk a valódi művészetet mindenkor támogatta és azért mindenkor akar és tud is áldozni.

Az ok tehát másban keresendő még pedig magában *Alberti* Wernerben. Közönségünk mindenkor tájékozva van arról, a mi a művészet körében történik. Hirlapjaink e tekintetben internacionális magaslapon állnak. Minden zeneértő és zenekedvelő tudta tehát, hogy *Alberti* foenomenalis hang felett rendelkezik, hogy a magas *c, cis* és *d* körül a legnagyobb biztonsággal járkal hangjával, mint a kőszáli zerge a legmeredekebb sziklacsucokon. De tudta azt is, hogy *Alberti* nem hangversenyénekes és még kevésbé dalénekes. Ez egy speciális genre, melyre nem minden énekes termett rá.

A kisszámú közönség, mely ezen meggyőződése dacára megjelent a hangversenyen, nagyobbára csatlakozva hagyta el a termet. A hangverseny tehát nem tartozott a legsikerültebbek közé.

Az első hiba — mint említettük már — az volt, hogy a dalokat nem juttatta a művész olyképp érvényre, mint azt kiváló dalművészek

érvényesíteni és interpretálni tudják. Az *Asra* és az „*Ich grolle nicht*” híres dalok hidegen hagyták a hallgatót, pedig gyönyörűen csengő hangon énekelte azokat. De hiányzott a melegség, az érzelem ama foka, mely megragadja az ember lelkét. A programmon volt még két dal, melyekre a műértők azt szokták mondani, hogy azok „sóhajrongyok” ezeket színtén nagy bravúrral énekelte; világítottak, mint a rakéták, de nem melegítettek.

Werner tulajdonképeni erőssége az operában rejlik. Mutatóul elénekelte a „*Tell*” operának egy recitativóját és nagy áriáját, továbbá a troubadour híres strettáját. Ezek azonban a hangversenyben sehogyszem érvényesülhetnek. A szinpa, az orchestrum semmivel sem pótolható és így csak sejtettük, hogy *Werner* kiváló opera-énekes.

Másutt, például Nagyváradon, már nagyobb műélvezetet fog *Werner* nyújthatni; ott a színházban lép fel a *Traviata* és *Troubadourban*; ott ugyanis olyan a szintársulat, hogy operákat is tud adni. Nálunk ez nincs — mert hát velünk azt is el lehet hitetni, hogy ilyen luxus: a nem telik.

A pihenőket *Arányi* hegedűművész töltötte ki. Szépen és érzelemdusan játszott és nem mindennapi technikájáról adott bizonyosságot.

A zongorakiséretet ifj. *Vas* Sándor, egy tehetséges fiatal zenész szolgáltatta a hangversenyző iránti szivességből. Kisérete diskrét volt, sok értelemre vallott és ezen a téren még sok elismerést fog aratni. C

TANUGY.

(—) **Képesítő vizsgálatok.** A kazánfűtők és gőzgépezők vizsgáló bizottsága e hó 26-án a fa- és fémipari szakiskola helyiségében vizsgálatot tart. A vizsgázni akarók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. iparfelügyelőséghez — Arad, Rákócy-utca 20. szám I. emelet — nyújtásuk be. Az elnökség.

(—) **Lópatkolási tanfolyam Aradon.** Rövid idő alatt megnyílik Aradon a lópatkolási-tanfolyam, melyre jelentkezni mátol fogva lehet *Kuffner* Alajos megyei állatorvos Széchenyi-utcai lakásán.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Az „*Aradi cipészek termelő szövetkezetének*” *Ponta* Péter cipész ellen megindított sajtó utján elkövetett becsületsértési és álgalmazási pörében a nagyvárad kir. törvényszék, mint esküdtbiróság tárgyalásra holnapután fog összeülni. A bizonyítási eljárást a törvényszék megengedte. *Ponta* röpiratokban és hirlapi nyilatkozatokban támadta meg a szövetkezetet.

SZERKESZTOI ÜZENETEK.

G. E. Budapest. Az aktuális közlemények minden sorunkat annyira igénybe veszik, hogy a kilátásba helyezett hosszabb szakcikk beszorításáról le kell mondanunk.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDES.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verrein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Ságer* Mór, *Teplitz*. — *Friedmann* Samu, *Homonna*. — *Sadló* Vilmos, *Wisztzerachan*. — *Cerny* Franciska, *Zakvan*.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, január 20

Déltőzsde. A buzakínalat mérsékelte, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 20.000 métermázsa került forgalomba, változtatlan áron. Egyéb gabonafélék nyugodtak. Időjárás hideg.

Zarul 12 óraker:

Buza 1902. áprilisra	9.24 — 9.25
Buza októberre	8.38 — 8.39
Rozs 1902. áprilisra	7.75 — 7.76
Zab 1902. áprilisra	7.51 — 7.52
Tengeri 1902. májusra	5.38 — 5.39
Repce 1902. augusztusra	12.25 — 12.35

Zarul 5 óraker:

Buza 1902. áprilisra	9.24 — 9.26
Buza októberre	8.40 — 8.42
Rozs 1902. áprilisra	7.76 — 7.77
Zab 1902. áprilisra	7.49 — 7.50
Tengeri 1902. májusra	5.40 — 5.42
Repce 1902. augusztusra	12.40 — 12.50

Zarul 5 óraker:

Osztrák hitelrészvény	654.75
Magyar hitelrészvény	672.50
Lezámitolóbank részvény	431.50
Rima-Murányi vasmű részvény	496.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	664.—
Közuti vasut	604.—
Városl villamos vasut részvény	302.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, január 20.

Magyar aranyárjádék 40/0	119.50
Magyar koronárjádék 40/0	95.80
Magyar arany 41/100	122.25
Magyar ezüst 41/100	101.25
Magyar keleti vasut	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	95.25
Magyar italmegváltási kötvény	101.60
Borvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.25
Magyar nyerevényországi kölcson	182.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcson	153.—
Osztrák papírjádék	100.50
Osztrák jádék ezüst	100.50
Osztrák jádék arany	120.25
Koronárjádék	97.—
1860-iki államsorgjegyek	146.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbank részvény	673.—
Osztrák hitelbank részvény	654.50
Osztrák-magyar államvasut	663.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.02
Német birodalmi marka	117.20
London	239.20
Páris	95.20

NAPIREND.

Január 21. Kedd. Róm. kath. naptár: Ágnes — Protestáns naptár: Ágnes. — Görög-keleti naptár (január 8.): György. — A nap két 7 óra 24 perckor, nyugszik 4 óra 27 perckor. — A hold két 2 óra 2 perckor, nyugszik 4 óra 42 perckor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 óraker 776.1 milliméter, délután 2 óraker 774.8 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 óraker 0° — 6.1, délután 2 óraker 0° — 6.0. — Szél iránya és ereje reggel 7 óraker K. 3, délután 2 óraker DK. 3. — Felhőzet reggel 7 óraker derült, délután 2 óraker derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Arad-ra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, éjjeli fagy.

Szabadegyezségi emléktárgyak országos múzeuma (szilvási épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsény-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-csuzem helyisége mellett ülés terem.

Január 22. A Kölcsény egyesület föllovasó-estélye délután 5 óraker (Felső kereskedelmi iskola.)

Január 25. Az új-szent-annai állami polgári fiúiskola tantestületének föllovasó-estélye este 8 óraker (Polgári fiúiskola.) — Az aradi zenekonzervatorium hangversenye (Polgári fiúiskola.)

Január 26. Andriczek Ferenc cs. és kir. kamara-művész hangversenye délután 5 óraker (Fehér Kereszt.) — Az aradi ügyvédi kamara közgyűlése délelőtt 10 óraker. — Az aradi református egyház közgyűlése délelőtt 10 óraker (Városház.) — A borosjenői takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 óraker. — A borosjenői és vidéke gazdasági- és hitelszövetkezetének közgyűlése délután 3 óraker. — Az aradi dalegyet közgyűlése délután 3 óraker (Városház.) — A kazánfűtők és gőzgépezők vizsgája (Fa- és fémipari iskola.)

Január 27. Aradmegye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 óraker.

Január 28. Világos hegyközség közgyűlése. — Jegyzőválasztás Sillingyán.

Január 30. A nagy-buttyini takaré- és előlegezési-egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 óraker. — Jegyzőválasztás Pankotán. — Az első arad-szent-mártoni takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése. — A román-pécskai takaré- és segélyszövetkezet közgyűlése délelőtt 9 óraker.

Február 2. Az aradi első takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 óraker. — A királyi takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 óraker. — Az új-aradi takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 óraker (Új Arad.)

Február 16. Rosenthal Mór hangversenye délután 5 óraker (Fehér Kereszt.)

Február 26. Aradváros tisztújító közgyűlése délelőtt 10 óraker.

REGÉNY-CSARNOK.

A harmadik.

— Regény. —

Irtá: Sienkiewicz Henrik.

Fordította: Hegedűs Szeferin. [20]

(Folytatás.)

XVII.

Beszózt hering legyek, ha Evánál drágább teremtes van a világon . . .

Azt állítják, mi művészek mindent a pillanathatása alatt cselekszünk, de ez nem áll! Kisül, hogy Evát már régen szeretem, csak csacsi voltam, hogy nem jöttem reá!

Isten tudja, mi volt velem azon estén midőn a színházból haza kísértem. Karanfogyva mentünk, de egész uton egy árva szót sem beszéltünk . . . Csak karját szoritgattam folyvást, ő pedig az enyémet. Éreztem, hogy szerelme határtalan . . .

Főlkísértem a lépcsőn s a kis szalonba érve oly zavarba jöttünk mindketten hogy egymás szemébe se mertünk nézni. Csak midőn arcát kezével elfedte, levettem arcáról s kértem:

— Enyém vagy Évikém, ugy-e az enyém?

Hozzásimulva mondja:

— Igen! Igen! . . .

Uly elragadó volt e percben, szeme álmodozó és ragyogó, tartásában oly édes bágyadság volt, hogy alig tudtam tőle szabadulni.

Az igazat megvallva, ő sem tudott tőlem megválni, mintha kárpotolni akarta volna magát a hosszú hallgatásért s oly soká eltitkolt érzelméért.

Későn értem haza. Swiatecki még nem aludt . . . A lámpa fénye mellett valami képes folyóirat számára egy fametszeten dolgozott.

— Levél számokra — szolt hozzám a nélkül, hogy szemét munkájáról felvetette volna.

Elveszem az asztalról a borítékot megtapogatom, gyűrűt érzek benne. Nagyon jó! Holnap hasznát veszem. Feltöröm a levelet s a következőket olvasom:

„A gyűrű visszaküldése, tudom, igen kellemesen hát Önre, mert nyilván csak ezt akarta elérni. A mi engem illet, csekélységen nem óhaj az színészökkel vetekedni K.“.

Rövidnek elég rövid!

Csak harag, nem tűnik ki e levélből semmi más.

Ha valaha varázsfényben uszott Kacia előtt, ugy ebben a szent percben vége lett minden varázslatnak, s a fény elszólt.

Különd, hogy mindenki Evát tartja öltözökösöm és a dolgok okának — s tényleg Éva lesz az oka minden következménynek.

Össze-yűröm a levelet, mint valami hitvány papírost, zsebre-vágom s aludni térek . . .

Swiatecki reám néz, mintegy feleletet várva, én azonban figyelemre sem méltatva kérdő pillantását hallgatok.

— Az a kalmár lelkű Ostricinski volt itt az este — szolt végre Swiatecki.

XVII.

Másnap reggel már tíz óraker akarok Évához rohanni, de nem lehet, mert vendégem van. Kartoffler br. jött el és „Zsidóim“ mását rendeli meg. Ezeröttszáz rubelt ajánl, én ellenben kétezeret kívánok. Rááll.

A báró távozása után Tancenberger rendel két portait-t. Az antiszemita Swiatecki „zsidófestőnek“ gunyol. Szeretném tudni, ki veszi más nálunk a remekműveket, ha nem a „finánc“. De ha a finánc Swiatecki „cadaverei“ től idegenkedik, mit tehetek én róla?!

Csak egy óra mulva jutok el Évához. Átadom a gyűrűt s tudtára adom, hogy az esküvő után Rómába megyünk.

Evike örömmel egyezik bele és a mily keveset beszéltünk tegnap, olyan bőbeszédűek vagyunk ma. Szüntelenül fecsegünk, nevetgélünk s pereg a nyelvünk . . .

Elbeszélésem a megrendeléseket s együtt örülünk szerencsémnek. A portaitkat természetesen még esküvő előtt kell elkészítenem, de a „zsidókat“ — ez nem olyan sietős, Kartoffler vár, majd csak Rómában fogom festeni. Aztán visszatérünk Warsóba, műtermet rendezek be s mint a hal a vízben, ugy élünk majd mi ketten . . .

Ez tervem a jövőre nézve s megfogadom Evikének, hogy a tegnapi nevezetes nap évfordulóját, mint valami nagy ünnepet, miadig megfogjuk ülni . . .

Ó azonban fejecskejét vállamra hajtja, arcát restelkedve elföldi s kér, ne beszéljek erről. Pongyolaja felhasított ujjával körülfogja nyakamat és „kis öregemnek“ nevez . . . Arca a szokotnál halványabb, szeme méginkább hasonlít az ibolyához, de örömtől sugárzik arca.

Ah! mily balga voltam, hogy ilyen nő közelében még másutt kerestem a boldogságot oly szférába, mely e ötem teljesen ismeretlen . . .

Milyen művészi lélek is Éva. Jegyesem s e szerep teljesen meghódította ugy, hogy önkéntelen is a boldog ifju mennyasszonyt játsza. De nem vehetem rossz néven, mert szegény oly sokáig volt színháznál.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1902. évi október hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felé érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.08
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szv. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felé:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felé:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.58
Szeged felé:		Szeged felé:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felé:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről sv. r.	8.08
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig sv. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

Városi színház.

Bérlet 103. sz.

Páratlan.

Kedden, 1902. évi január hó 21-én.

A rang és mód.

Színház 3 felvonásban. Irtá: Szigeti József.

SZEMÉLYEK:

Bannai Gábor Palágyi L.	Erzsébet, neje Bácsné.
Clarisse, neje Menszáros M.	Sándor, fiuk. Réli István.
Irma, leánya Komlósy I.	Auenburg gróf Mezei Péter.
Bannai Gerő Bács Károly.	Bitei Oszkár. Nemes S.

Kezdete 7 óraker.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséggel tisztelettel tudatni, hogy

Aradon, Tökölly-tér 7. sz. alatt ruhaszabászati és varrási műtermemben a legfinomabb, mint egyszerű házi ruhákat is jutányos, a legfinomabb igényeknek megfelelőleg készítek.

Egyben tudatom, hogy január 15-től kezdve csakis uri leányok részére külön varróteremben

varrási és szabászati iskolát

nyitottam, a hol 3 havi időtartam alatt a kellő jártasság elsajátításáért kezeskedem.

Tanulási-díj 3 havi időtartamra 60 korona.

Tisztelettel

Vuk Lukréczia,
női szabónő.

MEGHIVÁS.

„A román-pécskai takaré- és segélyszövetkezet
felszámolás alatt“

V-ik rendes közgyűlését

1902. évi január hó 30-án d. e. 9 órakor

tartja meg, melyre a tagok ezennel meghivatnak.

Közzétételik: 1. 1901. üzletév folyamán új tag új üzlet-részszel nem lépett be a szövetkezetbe. 2. Felmondás után kilépett 17 tag, 99 üzletrészszel, kiknek 4412 kor. 40 fillér betétjük kifizettetett. 3. Van jelenleg a szövetkezetnek 357 tagja 1862 drb. üzletrészszel.

A felszámolás eredményeként pedig közzétételik, hogy minden egyes üzlet rész tőkéje 51 kor. 80 fill., osztaléka pedig 8 kor. 20 fillérben állapított meg, vagyis összesen egy üzlet-részre 60 kor. jut, mely összeg a zárszámadásoknak a közgyűlés által való jóváhagyása után a tagoknak kifizettetik.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A közgyűlés megnyitása, a közgyűlési jegyző és a két jegyzőkönyv-hitelesítő kijelölése.
2. Az igazgatóság, illetve a felszámolók és a felügyelő-bizottság 1901. évről jelentései, az 1901. évről zármérleg-számla és a nyereség- és veszteség-számla helybenhagyása.
3. Az igazgatóság, illetve a felszámolók és a felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
4. A nyereség és osztalék megállapítása.
5. A felszámolás elfogadása és helybenhagyása.
6. Az alapszabályszerűleg bejelentett indítványok tárgyalása.

Vagyon. 1901. évbéli Zármérleg-számla. Teher.

Pénztárkészlet	368 90	Befizetett heti üzlet rész tőke	
A tagoknak kiadott kölcsönök	58200	(1862 drb. üz. r. & 51 kor. 80 fillér)	96451 60
Takarékpénztári betét	54057 38	1897. évbéli nyeresemény	1201 72
		1898. " "	2055 24
		1899. " "	3934 66
		1900. " "	4126 16
		1901. " "	4856 90
	112626 28		112626 28

Tartozik. Nyereség- és veszteség-számla. Követel.

Költségek	2085 76	Különléle bevételek (késedelmi díjak)	317 38
A butorok eladásából 10% leírás	15 70	Kölcsönök utáni kamatok	6716 98
Pör alatt lévő kétes követelés leírása	76		
1901. évi nyeresemény	4856 90		
	7034 36		7034 36

Rom.-Pécska, 1901. évi december hó 31-én.

Dr. Barbu, s. k. **Ardelean Iános, s. k.** **Teretean Traila, s. k.**
igazg. tag. igazg. elnök. pénztárnok.

Tamasdán István, s. k. **Novák Joan, s. k.** **Tamasdán Mita, s. k.**
igazg. tag. igazg. tag. igazg. tag.

illetve mint felszámolók.

Jelen zárszámadások, valamint az üzletkönyvek és értékek általunk megvizsgáltattak, helyeseknek és rendben levőknek találtattak.

Barbura Miklós, s. k. **Rokszin János, s. k.** **Matheás Tódor, s. k.**
felügy. biz. tag. felügy. biz. elnök. felügy. biz. tag.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

210648—1901. F IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhirre tételik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehéreneműek, botok, nap-

ernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmazásával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson 1. évi január hó
Szeged 22-én d. u. 2 óra
Debreczen 28-án d. u. 2 óra
Budapest, 1902. január hóban.
Az igazgatóság

Üzlet felosztás és végeladás!

Rövidáru-, férfi-divat-, női pipere-, diszműáru-, kalap-, cipő-üzletem felosztása miatt

hatóságilag engedélyezett

végeladást

rendezek s a raktáron lévő áruk

minden elfogadható árban

eladtnak.

Tisztelettel

Ruzsonyi Endre

Arad, Andrássy-tér 24., Hungária kávéház mellett.

48—1902. a. számhoz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 1901. évi december hó 28-án kelt 26252. számú rendeletével a Csanádvármegye Mező-Kovácsháza községében egy új állami elemi iskola és tartozékainak felépítését 33220 korona 01 fillér költségösszeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1902. évi február hó 10-ik napjának d. e. 11 órájára a csanádvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében Makón megtartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi építési munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költségösszeg után számítandó 5%-nyi, azaz 1660 korona bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 és fél órájáig a nevezett hivatalhoz pontosan benyújtásák, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatban az engedélyezett költségösszeg és a felajánlott árleengedés, vagy esetleges árfelemelés, minden kételet kizáróan számmal és betűvel, továbbá a borítékán az árlejtés tárgyául szolgáló építkezés kitüntetendő.

A versenytárgyaláson csak képesített kőműves és építő-mesterek, illetve igazolvánnyal bíró jogosított építő-iparosok vehetnek részt, a kik jogosultságukat igazolni tudják.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet, az általános és a részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Makón, 1902. évi január hó 14-én.

196

A csanádvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronára kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ár-

tevéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való köl-
tség mellékelendő. Telefon értesítéseket
nem ad a kiadóhivatal.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Aradon.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombírozása feltűnően alacson. Jótállás
mellett. 163

Fájdalom nélküli foghuzás 1 forint.

Egy intelligens fiatal ember könyvvezetőnek

aján kozik.

Czím a kiadóhivatalban.

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villamos csengő
berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépek

kedvező fizetési feltételek mellett
kaphatók. 566

Ékszerárgyakat, zálogjegyeket,
tört aranyat, ezüstneműeket

Készpénzfizetés mellett, legmaga-
sabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD. TEMPLOM-UTCZA,

Minorita-palota.

Borszivattyúk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári áron

Hönnig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 144

tüzi fecskendők és kutak.

TELEFON 184.

Bettelheim K.

első, aradi egyedüli szakszerű mosó-
és tisztító műintézete

Arad, Aulich Lajos-utca 2. sz. (Lux-udvar)

Bivállal a legdiszesebb különlegessé-
gek, piperek, uj kelengyek, mindenféle
házi-ruhák mosását a legolcsóbb egyez-
ségi árak mellett. Otthon kimosott fe-
hérenműek és egyebek jutányos ára-
kon vasaltatnak; saját emberemmel
kivánatra háztól elvitetnek és haza is
szállítatnak. 1539

Bükk,

gyertyám és cser

ERDŐ

több évi vágásra, 194

igen kedvező feltételek mellett

eladó.

Allamvasut és Maros-parttól tí-
zennégy kilométerre fekszik.

Czím a kiadóhivatalban.

FEJÉR GYULA

fűszer-, csemege, thea-, rum- és
ásványvíz kereskedése, József fő-
herczeg ő csász. és kir. felsége
udvari szállítója

Templom-utca 1. sz. Aradon,
a Fehér kutyához.

Fiók-üzlet: József főherczeg-ut 12. sz.

a legolcsóbb bevásárlási forrás, mindenkor friss és
jó árak. Gyors és pontos kiszolgálás.

Készpénzfizetésnél 20% pénztárt jutalek
Városl és megyei telefon szám 71.

Használjuk fel a kedvező alkalmat!

VARGA JÓZSEF

butor- és épület-asztalos üzlet

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

Tultermelés miatt minden elfogadható
ár mellett ajánlom 1709

kész háló- és ebédlő-szoba butoraimat

és olyanokra megrendelést jutányos ár
mellett készséggel elfogadok.

Építész és építető uraknak ajánlom
kitűnő anyagból készült épület-asztalos
munkáimat és parkettáimat Pénztáratok
és ügyvédeknek ajánlok irodai beren-
dezésekre, továbbá készítek portálokat és
boltberendezéseket kereskedők részére.

Jutányos árak!

Minden lótulajdonos

saját érdekében cselekszik, ha a lovak
patkóira az itt jelzett és gyári
jegyel ellátott.

szabadalmazott [L]
[Co]

H-patkó-csavart

alkalmazza, a melyekkel
a ló félre csuszása ki van
zárva.

Utánzatokat utasítsunk
vissza, mert a H-csavartokat
saját találmányu acélezé-
sünkkel csak mi gyártjuk
Képes árjegyzék ingyen.

Leonhardt & Co.

Berlin Schönberg. 1653

Egyedüli főraktár Ausztria-Magyaror-
szág részére:

Kavszab és Breuer csavargyár

Budapest, VI., Váci-körút 33.

19535—1901. urb. sz.

Hirdetmény.

Dr. Suciú János ügyvéd által képviselt Mandl Ferencz és
érdektársa, mint Világos község volt urbéreseinek a közösség-
ben levő legelő felosztással kapcsolatosan az egész határ ta-
gosítása iránti kérelmük ügyében a tagosítás megengedhetősé-
gének céljából szükségesnek mutakozó többségnek birtok
arány szerinti szavazás útján való megállapítására határidőül
1902. február hó 3. napjának d. e. 9 órája és szükség esetén
a következő napjai Világos község házához kitűzetik.

Miről érdekelték azon határozott kijelentéssel helyeztetnek
tudomásba, hogy akik a szavazásra kitűzött határidőben meg
nem jelenének, vagy pedig szavazati jogukat nem kívánják
érvényesíteni, ugy fognak tekinteni, mint a tagosítást kérel-
mező felekhez hozzájárulnak.

Kelt az aradi kir. törvényszék, mint urbéri bíróságnak
1901. évi december hó 30-ik napján tartott üléséből.

Ács,

jegyző.

Telefon szám 46.

Salgótarjáni kőszén 3 kor. 20 fill.

Rostált darabos bükkfa-szén 4 " 40 "

Aprított tűzifa . . . 2 " — "

métermázsánként házhoz szállítva.

ALTMANN EDE

fűszerkereskedőnél,

Wesselényi-utca 48. 1592